Šis dokuments ir izveidots vienīgi dokumentācijas nolūkos, un iestādes neuzņemas nekādu atbildību par tā saturu

►**B** **EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) Nr. 650/2012**

(2012. gada 4. jūlijs)

par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi

(OV L 201, 27.7.2012., 107. lpp.)

Labota ar:

►**C1** Kļūdu labojums, OV L 344, 14.12.2012., 3. lpp. (650/2012)
►**C2** Kļūdu labojums, OV L 60, 2.3.2013., 140. lpp. (650/2012)

▼B

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) Nr. 650/2012

(2012. gada 4. jūlijs)

par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 81. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ([1]),

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ([2]),

tā kā:

(1) Savienība ir izvirzījusi mērķi uzturēt un attīstīt brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kurā ir nodrošināta personu brīva pārvietošanās. Lai pakāpeniski izveidotu šādu telpu, Savienībai ir jāpieņem pasākumi, kas attiecas uz tiesu iestāžu sadarbību civillietās, kurās ir pārrobežu elementi, jo īpaši tad, kad tas nepieciešams iekšējā tirgus pienācīgai darbībai.

(2) Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 81. panta 2. punkta c) apakšpunktu šādi pasākumi var ietvert pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt saderību starp dalībvalstīs piemērojamiem noteikumiem par tiesību normu un jurisdikcijas kolīzijām.

(3) Eiropadomes Tamperes sanāksmē 1999. gada 15. un 16. oktobrī kā pamatu tiesu iestāžu sadarbībai civillietās apstiprināja tiesu iestāžu spriedumu un citu nolēmumu savstarpējas atzīšanas principu un aicināja Padomi un Komisiju pieņemt pasākumu programmu, lai īstenotu minēto principu.

(4) Komisijas un Padomes kopēja pasākumu programma, lai īstenotu nolēmumu savstarpējās atzīšanas principu civillietās un komerclietās ([3]), tika pieņemta 2000. gada 30. novembrī. Minētajā programmā pasākumi, kas attiecas uz kolīziju normu saskaņošanu, norādīti kā pasākumi, kuri veicinātu nolēmumu savstarpēju atzīšanu, un tajā ir paredzēta tiesību akta izstrāde testamentu un mantošanas jomā.

(5) Eiropadome sanāksmē Briselē 2004. gada 4. un 5. novembrī pieņēma jaunu programmu ar nosaukumu "Hāgas programma brīvības, drošības un tiesiskuma stiprināšanai Eiropas Savienībā" ([4]). Minētajā programmā uzsvērta nepieciešamība pieņemt

([1]) OV C 44, 11.2.2011., 148. lpp.
([2]) Eiropas Parlamenta 2012. gada 13. marta nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2012. gada 7. jūnija lēmums.
([3]) OV C 12, 15.1.2001., 1. lpp.
([4]) OV C 53, 3.3.2005., 1. lpp.

▼B

tiesību aktu mantošanas jomā, kurā jo īpaši būtu izskatīti jautājumi par tiesību normu kolīzijām, jurisdikciju, nolēmumu savstarpēju atzīšanu un izpildi mantošanas jomā, kā arī par Eiropas mantošanas apliecību.

(6) Eiropadome 2009. gada 10. un 11. decembra sanāksmē Briselē pieņēma jaunu daudzgadu programmu – "Stokholmas programma – atvērta un droša Eiropa tās pilsoņu un viņu aizsardzības labā" ([1]). Minētajā programmā Eiropadome pauda uzskatu, ka savstarpējā atzīšana būtu jāattiecina arī uz jomām, kuras vēl nav aptvertas, tomēr ir būtiskas ikdienas dzīvē, piemēram, mantošana un testamenti, ņemot vērā dalībvalstu tiesību sistēmas, tostarp sabiedrisko kārtību (*ordre public*), un valstu tradīcijas attiecīgajā jomā.

(7) Būtu jāveicina iekšējā tirgus pienācīga darbība, novēršot šķēršļus, ko saistībā ar personu brīvu pārvietošanos rada grūtības izmantot savas tiesības attiecībā uz mantošanu, kurai ir pārrobežu elementi. Eiropas tiesiskuma telpā pilsoņiem ir jāvar laikus organizēt savu mantojumu. Efektīvā veidā ir jānodrošina mantinieku un legātāru, citu mirušajam tuvu personu, kā arī mantojuma kreditoru tiesības.

(8) Lai sasniegtu minētos mērķus, šajā regulā būtu jāapvieno noteikumi par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu, publisko aktu un tiesas izlīgumu atzīšanu vai attiecīgā gadījumā akceptēšanu, izpildāmību un izpildi, kā arī par Eiropas mantošanas apliecības izveidi.

(9) Šīs regulas darbības jomai būtu jāietver visi mirušā atstātā mantojuma mantošanas civiltiesiskie aspekti, proti, visi mantas, tiesību un saistību nodošanas veidi nāves gadījumā neatkarīgi no tā, vai tā ir labprātīga nodošana, kas noteikta pēdējās gribas rīkojumā, vai tā ir nodošana likumiskās mantošanas gadījumā.

(10) Šī regula nebūtu jāpiemēro nedz nodokļu jautājumiem, nedz administratīviem jautājumiem, kas ietilpst publisko tiesību jomā. Tāpēc valsts tiesību aktos būtu jānosaka, piemēram, kā aprēķina un maksā nodokļus un citas publiskajās tiesībās paredzētās saistības, neatkarīgi no tā, vai tie ir nodokļi, kurus mirušajam būtu bijis jāmaksā brīdī, kad viņš nomira, vai arī jebkāda veida mantojuma nodoklis, kas jāmaksā no mantojuma vai labuma guvējiem. Valsts tiesību aktos būtu arī jānosaka, vai, nododot mantojamo īpašumu labuma guvējiem saskaņā ar šo regulu vai mantojamo īpašumu reģistrējot reģistrā, var prasīt nodokļa maksāšanu.

(11) Šī regula nebūtu jāpiemēro citām civiltiesību jomām kā vien mantošanai. Skaidrības labad vairāki jautājumi, ko varētu uzskatīt

([1]) OV C 115, 4.5.2010., 1. lpp.

▼B

par saistītiem ar mantošanu, būtu nepārprotami jāizslēdz no šīs regulas darbības jomas.

(12) Tādēļ šī regula nebūtu jāpiemēro jautājumiem, kas saistīti ar laulāto mantisko attiecību regulējumu, tostarp ar dažās tiesību sistēmās sastopamo laulību līgumu, ciktāl šāds līgums neskar mantošanas jautājumus, kā arī ar mantisko attiecību regulējumu attiecībās, kuru ietekmi uzskata par pielīdzināmu laulības ietekmei. Tomēr iestādēm, kas nodarbojas ar konkrētu mantošanas lietu saskaņā ar šo regulu, nosakot mirušā atstāto mantojumu un attiecīgās labuma guvēju daļas, atkarībā no situācijas būtu jāņem vērā mirušā noslēgtais laulāto mantisko attiecību regulējums vai tam līdzīgs mantisko attiecību regulējums.

(13) No šīs regulas darbības jomas būtu jāizslēdz arī jautājumi, kas saistīti ar trastu dibināšanu, pārvaldīšanu un likvidēšanu. Tas nebūtu jāsaprot kā vispārēja trastu izslēgšana no darbības jomas. Ja trasts ir nodibināts saskaņā ar testamentu vai saskaņā ar likumu likumiskās mantošanas gadījumā, tad mantas nodošanai un labuma guvēju noteikšanai būtu jāpiemēro tie tiesību akti, kas saskaņā ar šo regulu ir mantošanai piemērojamie tiesību akti.

(14) No šīs regulas darbības jomas būtu jāizslēdz arī tiesības un manta, kas radusies vai nodota citādi, nevis mantojuma ceļā, piemēram, veicot dāvinājumus. Tomēr tas, vai dāvinājumi vai cita veida darījumi *inter vivos*, kas radījuši *in rem* tiesības pirms nāves, būtu jāatdod vai jāatskaita, lai saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem noteiktu attiecīgās labuma guvēju daļas, būtu jānosaka atbilstīgi tiem tiesību aktiem, kas ar šo regulu noteikti par mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem.

(15) Ar šo regulu būtu jāpieļauj, ka mantojot rodas vai tiek nodotas tiesības uz nekustamo vai kustamo īpašumu, kā tas noteikts mantošanai piemērojamos tiesību aktos. Tomēr tai nevajadzētu skart ierobežoto skaitu (“*numerus clausus*”) *in rem* tiesību, kas sastopamas dažu dalībvalstu tiesību aktos. Nevajadzētu prasīt, lai dalībvalsts atzīst *in rem* tiesības attiecībā uz īpašumu, kas atrodas minētās dalībvalsts teritorijā, ja attiecīgās *in rem* tiesības tās tiesību aktos nav sastopamas.

(16) Tomēr, lai labuma guvēji varētu citā dalībvalstī izmantot tiesības, kas radušās vai tiem nodotas mantošanas ceļā, šajā regulā būtu jāparedz nezināmu *in rem* tiesību pielāgošana vislīdzvērtīgākajām *in rem* tiesībām minētās citas dalībvalsts tiesību aktos. Saistībā ar šādu pielāgošanu būtu jāņem vērā konkrēto *in rem* tiesību mērķi un nolūki un to radītās sekas. Lai noteiktu valsts vislīdzvērtīgākās *in rem* tiesības, var sazināties ar tās valsts iestādēm vai kompetentajām personām, kuras tiesību akti tiek piemēroti mantošanai, lai gūtu papildu informāciju par tiesību būtību un to radītajām

▼B

sekām. Šajā nolūkā varētu izmantot pastāvošos tīklus tiesu iestāžu sadarbības jomā civillietās un komerclietās, kā arī jebkādus citus pieejamus līdzekļus, kas palīdzētu izprast ārvalstu tiesību aktus.

(17) Šajā regulā skaidri paredzētā nezināmo *in rem* tiesību pielāgošana nedrīkstētu šīs regulas piemērošanas kontekstā liegt izmantot citas pielāgošanas formas.

(18) Prasības par nekustamā vai kustamā īpašuma tiesību reģistrāciju reģistrā būtu jāizslēdz no šīs regulas darbības jomas. Tāpēc tas, ar kādiem juridiskiem nosacījumiem un kā jāveic reģistrācija (attiecībā uz nekustamo īpašumu – *lex rei sitae*) un kuru iestāžu, piemēram, zemesgrāmatu nodaļu vai notāru, ziņā ir pārbaudīt, vai ir izpildītas visas prasības un ka iesniegtā vai sagatavotā dokumentācija ir pietiekama vai ka tajā ir iekļauta vajadzīgā informācija, būtu jānosaka pēc tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas attiecīgais reģistrs. Iestādes jo īpaši var pārbaudīt, vai reģistrācijai iesniegtā dokumentā minētās mirušā tiesības uz mantojumā ietilpstošu īpašumu ir kā tādas reģistrētas reģistrā vai ir citādi pierādītas saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas reģistrs. Lai novērstu dokumentu dublēšanos, reģistrācijas iestādēm būtu jāpieņem dokumenti, kurus citā dalībvalstī izstrādājušas kompetentās iestādes un kuru aprite ir paredzēta šajā regulā. Jo īpaši Eiropas mantošanas apliecībai, kas izdota saskaņā ar šo regulu, vajadzētu būt derīgam dokumentam, lai mantojamo īpašumu varētu reģistrēt kādas dalībvalsts reģistrā. Tam nevajadzētu liegt reģistrācijas iestādēm prasīt, lai persona, kas piesakās reģistrācijai, sniedz tādu papildu informāciju vai iesniedz tādus papildu dokumentus, kādi vajadzīgi saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas reģistrs, piemēram, informāciju vai dokumentus par nodokļu maksājumiem. Kompetentā iestāde personai, kas piesakās reģistrācijai, var norādīt, kā var iesniegt trūkstošo informāciju vai dokumentus.

(19) No šīs regulas darbības jomas būtu jāizslēdz arī sekas, ko rada tiesību reģistrācija reģistrā. Tādēļ tas, vai reģistrācijai, piemēram, ir deklaratīvas vai konstitutīvas sekas, būtu jānosaka pēc tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas attiecīgais reģistrs. Tādējādi, piemēram, tad, ja saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas reģistrs, tiesību iegūšana uz nekustamo īpašumu jāreģistrē reģistrā, lai nodrošinātu, ka šādiem reģistriem ir *erga omnes* spēks, vai lai aizsargātu tiesiskus darījumus, šādu tiesību iegūšanas brīdis būtu jāreglamentē ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem.

(20) Šajā regulā būtu jāņem vērā dalībvalstīs mantošanas lietu risināšanai piemērotās dažādās sistēmas. Tādēļ šajā regulā jēdziens "tiesa" būtu jāsaprot paplašināti, lai aptvertu ne tikai tiesas šā vārda tiešajā nozīmē – kuras veic tiesas funkcijas, bet arī dažu dalībvalstu notārus un reģistrēšanas iestādes, kas konkrētās mantošanas lietās līdzīgi tiesām pilda tiesas funkcijas, un notārus un tiesību speciālistus, kas dažās dalībvalstīs saskaņā ar tiesas deleģētām pilnvarām konkrētā mantošanas lietā pilda tiesas funkcijas. Šajā regulā izklāstītajiem noteikumiem par jurisdikciju vajadzētu būt saistošiem visām tiesām, kā tās definētas šajā regulā.

▼B

Un pretēji – jēdzienam "tiesa" nebūtu jāaptver kādas dalībvalsts ārpustiesas iestādes, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pilnvarotas nodarboties ar mantošanas lietām, piemēram, notārus vairākumā dalībvalstu, ja tie nepilda tiesas funkcijas, kā tas parasti ir.

(21) Ar šo regulu visiem notāriem, kuriem dalībvalstīs ir kompetence mantošanas lietās, būtu jādod iespēja īstenot savu kompetenci. Tam, vai notāriem attiecīgajā dalībvalstī ir saistoši šajā regulā izklāstītie noteikumi par jurisdikciju, vajadzētu būt atkarīgam no tā, vai uz tiem attiecas vai neattiecas jēdziens "tiesa" šīs regulas nozīmē.

(22) Dalībvalstīs mantošanas lietās notāru izdotu aktu apritei būtu jānotiek saskaņā ar šo regulu. Ja notāri pilda tiesas funkcijas, viņiem ir saistoši noteikumi par jurisdikciju un to izdoto lēmumu apritei būtu jānotiek saskaņā ar noteikumiem par nolēmumu atzīšanu, izpildāmību un izpildi. Ja notāri nepilda tiesas funkcijas, noteikumi par jurisdikciju viņiem nav saistoši un to izdoto publisko aktu apritei būtu jānotiek saskaņā ar noteikumiem par publiskiem aktiem.

(23) Ņemot vērā iedzīvotāju arvien pieaugošo mobilitāti un lai Savienībā nodrošinātu pareizu tiesu organizāciju un reālu piesaisti starp mantojumu un dalībvalsti, kurā īsteno jurisdikciju, šajā regulā būtu jāparedz, ka vispārējs piesaistes kritērijs, lai noteiktu gan jurisdikciju, gan piemērojamos tiesību aktus, ir mirušā pastāvīgā dzīvesvieta nāves brīdī. Lai noteiktu pastāvīgo dzīvesvietu, iestādei, kura nodarbojas ar mantošanas lietu, būtu vispārēji jāizvērtē mirušā dzīves apstākļi gados pirms viņa nāves un nāves brīdī, ņemot vērā visus attiecīgos faktiskos apstākļus, jo īpaši mirušā uzturēšanās attiecīgajā valstī ilgumu un regularitāti, kā arī šādas uzturēšanās apstākļus un iemeslus. Šādi noteiktai pastāvīgajai dzīvesvietai būtu jāatspoguļo cieša un stabila saikne ar attiecīgo valsti, ievērojot šīs regulas īpašos mērķus.

(24) Dažos gadījumos noteikt mirušā pastāvīgo dzīvesvietu varētu būt sarežģīti. Tāds jo īpaši varētu būt gadījums, kad mirušais profesionālu vai ekonomisku iemeslu dēļ bija devies dzīvot uz citu valsti, lai tur strādātu, dažkārt uz ilgu laiku, bet bija saglabājis ciešu un stabilu saikni ar savu izcelsmes valsti. Šādā gadījumā atkarībā no lietas apstākļiem varētu uzskatīt, ka mirušā pastāvīgā dzīvesvieta joprojām ir bijusi viņa izcelsmes valsts, kurā atradās viņa ģimenes interešu centrs un norisinājās viņa sociālā dzīve. Citi sarežģīti gadījumi var būt tādi, kad mirušais dzīvojis pārmaiņus vairākās valstīs vai arī ceļojis no valsts uz valsti, nevienā no tām neapmetoties uz pastāvīgu dzīvi. Ja mirušais

▼B

bijis kādas minētās valsts pilsonis vai arī kādā no minētajām valstīm atradusies visa viņa galvenā manta, tad viņa pilsonība vai minētās mantas atrašanās vieta varētu būt īpašs faktors visu faktisko apstākļu vispārējā izvērtēšanā.

(25) Attiecībā uz mantošanai piemērojamo tiesību aktu noteikšanu, iestāde, kas nodarbojas ar mantošanas lietu, izņēmuma gadījumos, kad, piemēram, mirušais uz savu pastāvīgās dzīvesvietas valsti ir devies dzīvot neilgi pirms nāves un visi lietas apstākļi rāda, ka viņam nepārprotami bijusi ciešāka saikne ar kādu citu valsti, varētu secināt, ka mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem vajadzētu būt nevis mirušā pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību aktiem, bet gan drīzāk tās valsts tiesību aktiem, ar kuru mirušajam acīmredzami bijusi ciešāka saikne. Tomēr šāda acīmredzami ciešāka saikne nebūtu jāizmanto kā papildu piesaistes kritērijs, ja ir sarežģīti noteikt mirušā pastāvīgo dzīvesvietu nāves brīdī.

(26) Šīs regulas noteikumiem nevajadzētu liegt tiesai piemērot mehānismus, kas izstrādāti, lai cīnītos pret likuma apiešanu, piemēram, *fraude à la loi* saistībā ar starptautiskajām privāttiesībām.

(27) Šīs regulas noteikumi ir izstrādāti tā, lai nodrošinātu, ka iestāde, kas nodarbojas ar mantošanas lietu, vairākumā gadījumu piemērotu savus tiesību aktus. Tādēļ šajā regulā ir paredzēta virkne mehānismu, kurus piemērotu gadījumos, kad mirušais par tiesību aktiem, kas reglamentē tā atstāto mantojumu, ir izvēlējies tās dalībvalsts tiesību aktus, kuras pilsonis viņš ir bijis.

(28) Vienam no šādiem mehānismiem vajadzētu būt iespējai attiecīgajām pusēm noslēgt vienošanos par tiesas izvēli par labu tās dalībvalsts tiesām, kuras tiesību akti tika izvēlēti. Katrā atsevišķā gadījumā, jo īpaši atkarībā no jautājuma, uz ko attiecas vienošanās par tiesas izvēli, būtu jānosaka, vai vienošanās būtu jānoslēdz visām mantošanā iesaistītajām pusēm vai arī dažas no tām varētu piekrist kādu konkrētu jautājumu risināt izvēlētajā tiesā gadījumos, kad tiesas nolēmums par minēto jautājumu neskartu citu mantošanas lietas pušu tiesības.

(29) Ja tiesa uzsākusi tiesvedību mantošanas lietā pēc savas iniciatīvas, kā tas ir dažās dalībvalstīs, minētajai tiesai būtu jāizbeidz tiesvedība, ja puses vienojas mantošanu nokārtot miermīlīgi ārpustiesas vienošanās ceļā dalībvalstī, kuras tiesību akti tika izraudzīti. Ja tiesvedību mantošanas lietā tiesa nav uzsākusi pēc savas iniciatīvas, šai regulai nebūtu jāliedz pusēm mantošanu nokārtot miermīlīgi ārpustiesas vienošanās ceļā, piemēram, pie notāra, viņu

▼B

izvēlētā dalībvalstī, ja tas ir iespējams atbilstīgi minētās dalībvalsts tiesību aktiem. Tā tam būtu jābūt arī gadījumā, ja mantošanai piemērojamie tiesību akti nav minētās dalībvalsts tiesību akti.

(30) Lai nodrošinātu, ka visu dalībvalstu tiesas, balstoties uz vienu un to pašu pamatojumu, var īstenot jurisdikciju attiecībā uz tādu personu atstātu mantojumu, kuru pastāvīgā dzīvesvieta nāves brīdī nav kādā no dalībvalstīm, šajā regulā būtu jādod izsmeļošs tādu pamatojumu saraksts hierarhiskā secībā, uz kuriem balstoties var īstenot šādu papildu jurisdikciju.

(31) Lai nodrošinātu tiesiskās aizsardzības līdzekļus, jo īpaši gadījumos, kad liegta piekļuve tiesai, šajā regulā vajadzētu paredzēt *forum necessitatis*, lai kādas dalībvalsts tiesai izņēmuma gadījumos ļautu lemt par mantošanu, kas cieši saistīta ar trešo valsti. Tāds izņēmuma gadījums var būt, ja tiesvedība attiecīgajā trešā valstī nav iespējama, piemēram, pilsoņu kara dēļ, vai ja pamatoti nav sagaidāms, ka labuma guvējs varētu uzsākt vai vest tiesvedību minētajā valstī. Tomēr uz *forum necessitatis* balstītu jurisdikciju vajadzētu izmantot tikai gadījumā, ja lietai ir pietiekama saikne ar dalībvalsti, kuras tiesā celta prasība.

(32) Lai vienkāršotu to mantinieku un legātāru situāciju, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir citā dalībvalstī, nevis tajā, kurā izskata vai izskatīs mantošanas lietu, ar šo regulu jebkurai personai, kurai saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem ir tiesības sniegt paziņojumus par mantojuma, legāta vai neatņemamās daļas pieņemšanu vai atraidīšanu vai attiecībā uz savas atbildības ierobežošanu par mantojuma parādiem, būtu jāļauj sniegt šādu paziņojumu tādā veidā, kā tas ir paredzēts viņu pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktos, minētās dalībvalsts tiesās. Tam nevajadzētu liegt izdarīt šādus paziņojumus citās minētās dalībvalsts iestādēs, kuras ir kompetentas pieņemt šādus paziņojumus saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Personām, kas izvēlējušās izmantot iespēju sniegt paziņojumu savas pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī, par šādu paziņojumu būtu pašām jāinformē tiesa vai iestāde, kas nodarbojas vai nodarbosies ar mantošanas lietu, ievērojot visus termiņus, kādi noteikti mantošanai piemērojamos tiesību aktos.

(33) Personai, kura vēlas ierobežot savu atbildību par mantojuma parādiem, nevajadzētu būt iespējai to izdarīt ar vienkāršu paziņojumu savas pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesās vai citās kompetentās iestādēs, ja mantošanai piemērojamos tiesību aktos prasīts, lai persona kompetentā tiesā sāktu īpašu tiesvedību, piemēram, inventāra procedūru. Tāpēc paziņojumam, kuru persona šādā situācijā sniegusi savas pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī un minētās dalībvalsts tiesību aktos noteiktā veidā, nevarētu būt oficiāls spēks šīs regulas nozīmē. Arī dokumenti, uz kuru pamata uzsākta tiesvedība, nebūtu jāuzskata par paziņojumiem šīs regulas nozīmē.

▼B

(34) Lai tiesas spriešana notiktu saskaņoti, būtu jāizvairās no tā, ka dažādās dalībvalstīs tiek pieņemti nesavienojami nolēmumi. Tālab šajā regulā būtu jāparedz vispārēji procesuāli noteikumi, kas būtu līdzīgi noteikumiem citos Savienības instrumentos attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību civillietās.

(35) Viens no šādiem procesuāliem noteikumiem ir *lis pendens* noteikums, ko piemēros, ja tiesvedība par vienu un to pašu mantošanas lietu ir uzsākta dažādu dalībvalstu dažādās tiesās. Tad ar šo noteikumu tiks noteikts, kurai tiesai būtu jāturpina izskatīt mantošanas lietu.

(36) Ņemot vērā to, ka dažās dalībvalstīs mantošanas lietas var izskatīt ārpustiesas iestādes, piemēram, notāri, kuriem šīs regulas noteikumi par jurisdikciju nav saistoši, nevar izslēgt, ka dažādās dalībvalstīs paralēli tiek sākta ārpustiesas vienošanās un tiesvedība par vienu un to pašu mantošanas lietu vai divas ārpustiesas vienošanās saistībā ar vienu un to pašu mantošanas lietu. Šādā gadījumā iesaistītajām pusēm, kad tās ir uzzinājušas par paralēli notiekošajiem procesiem, būtu pašām jāvienojas, kā turpmāk rīkoties. Ja tās nevar vienoties, tad mantošanas lieta būtu jāizskata un par to būtu jālemj tiesai, kurai saskaņā ar šo regulu ir jurisdikcija.

(37) Lai ļautu pilsoņiem ar pilnīgu juridisko noteiktību izmantot iekšējā tirgus piedāvātās priekšrocības, šai regulai būtu jādod viņiem iespēja jau iepriekš zināt, kurus tiesību aktus piemēros viņu mantojumam. Lai izvairītos no pretrunīgiem rezultātiem, būtu jāievieš saskaņotas kolīziju normas. Galvenajam noteikumam būtu jānodrošina, lai mantošanu reglamentētu iepriekš paredzami tiesību akti, kuriem ar to ir cieša saikne. Juridiskās noteiktības labad un lai izvairītos no mantošanas sadrumstalotības, ar minētajiem tiesību aktiem būtu jāreglamentē mantošana kopumā, proti, viss īpašums, kas veido daļu no mantojuma, neatkarīgi no mantas veida un neatkarīgi no tā, vai manta atrodas kādā citā dalībvalstī vai trešā valstī.

(38) Ar šo regulu pilsoņiem būtu jādod iespēja savlaicīgi plānot savu mantojumu, izvēloties viņu atstātajam mantojumam piemērojamos tiesību aktus. Minēto izvēli vajadzētu ierobežot, to attiecinot vienīgi uz viņu pilsonības valsti, lai nodrošinātu saikni starp mirušo un izvēlētajiem tiesību aktiem un lai izvairītos no situācijas, kad tiesību akti tiek izvēlēti ar nolūku pārkāpt to personu tiesisko paļāvību, kurām ir tiesības uz neatņemamo daļu.

(39) Tiesību aktu izvēle būtu nepārprotami jāpaziņo pēdējās gribas rīkojuma veidā vai tai būtu jāizriet no šāda rīkojuma noteikumiem. Tiesību aktu izvēli varētu uzskatīt par izrietošu no pēdējās gribas rīkojuma, ja, piemēram, mirušais pēdējās gribas rīkojumā ir atsaucies uz īpašiem noteikumiem savas pilsonības valsts tiesību aktos vai kā citādi minējis šos tiesību aktus.

▼B

(40) Tiesību aktu izvēlei saskaņā ar šo regulu vajadzētu būt spēkā pat tad, ja izvēlētajos tiesību aktos nav paredzēta tiesību aktu izvēle mantošanas lietās. Tomēr tas, vai izvēles izdarīšana ir spēkā pēc būtības, būtu jānosaka saskaņā ar izvēlētajiem tiesību aktiem, proti, vai var uzskatīt, ka persona, kas izdarījusi izvēli, ir sapratusi un piekritusi tam, ko tā darīja. Tas pats būtu jāattiecina uz tiesību aktu izvēles grozīšanu vai atcelšanu.

(41) Šīs regulas piemērošanas nolūkos personas pilsonības vai vairāku pilsonību noteikšanu vajadzētu atrisināt kā iepriekš izskatāmu jautājumu. Jautājums par to, vai persona ir kādas valsts pilsonis, nav šīs regulas darbības jomā, un uz to attiecas valsts tiesību akti, tostarp – attiecīgā gadījumā – starptautiskās konvencijas, pilnībā ievērojot Eiropas Savienības vispārējos principus.

(42) Tiesību aktiem, kas noteikti kā mantošanai piemērojamie tiesību akti, būtu jāreglamentē mantošana no mantojuma atklāšanās brīža līdz brīdim, kad labuma guvējiem, kas noteikti saskaņā ar minētajiem tiesību aktiem, nodod īpašumtiesības uz mantu, kas veido daļu no mantojuma. Tam būtu jāietver jautājumi saistībā ar mantojuma pārvaldību un atbildību par mantojuma parādiem. Mantojuma parādu atmaksāšanā, jo īpaši atkarībā no mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem, var ņemt vērā kreditoru īpašās kārtas.

(43) Šajā regulā paredzētie noteikumi par jurisdikciju var dažos gadījumos radīt situāciju, kad tiesa, kurai ir jurisdikcija lemt par mantošanu, nepiemēros savas valsts tiesību aktus. Ja šāda situācija rodas dalībvalstī, kuras tiesību akti paredz obligāti iecelt mantojuma pārvaldnieku, ar šo regulu minētās dalībvalsts tiesām, kad tajās celta prasība, būtu jāatļauj iecelt vienu vai vairākus šādus pārvaldniekus saskaņā ar šīs dalībvalsts tiesību aktiem. Tas neskar jebkādu pušu izdarītu izvēli nokārtot mantojumu ārpustiesas vienošanās ceļā kādā citā dalībvalstī, ja tas ir iespējams saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem. Lai nodrošinātu netraucētu koordināciju starp mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem un tās dalībvalsts tiesību aktiem, kuras tiesa ieceļ pārvaldnieku, tiesai būtu jāieceļ persona(-as), kurām būtu tiesības pārvaldīt mantojumu saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem, piemēram, mirušā testamenta izpildītājs vai paši mantinieki, vai, ja to prasa mantošanai piemērojamie tiesību akti, pārvaldnieks, kas ir trešā persona. Tomēr tiesas īpašos gadījumos var, kad tas prasīts to valstu tiesību aktos, iecelt trešo personu par pārvaldnieku pat tad, ja tas nav paredzēts mantošanai piemērojamos tiesību aktos. Ja mirušais bija iecēlis testamenta izpildītāju, tad šai personai nevar atņemt viņas pilnvaras, ja vien mantošanai piemērojamos tiesību aktos nav atļauta šīs personas pilnvaru izbeigšana.

(44) Pilnvarām, ko īsteno pārvaldnieki, kas iecelti dalībvalstī, kuras tiesā celta prasība, vajadzētu būt tādām pārvaldības pilnvarām, kādas viņi var īstenot saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem. Tādējādi, ja, piemēram, mantinieks ir iecelts par pārvaldnieku, viņam vajadzētu būt tādām pilnvarām pārvaldīt mantojumu, kādas būtu mantiniekam saskaņā ar minētiem tiesību aktiem. Ja pārvaldības pilnvaras, kuras var īstenot saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem, nav pietiekamas, lai saglabātu mantojumā ietilpstošo mantu vai aizsargātu kreditoru

▼B

vai citu tādu personu tiesības, kuras galvojušas par mirušā parādiem, tajā dalībvalstī ieceltais(-ie) pārvaldnieki(-i), kuras tiesā celta prasība, var papildus īstenot pārvaldības pilnvaras, kādas šim nolūkam ir paredzētas minētās dalībvalsts tiesību aktos. Šādas papildu pilnvaras var ietvert, piemēram, mantojumā ietilpstošās mantas un mantojuma parādu saraksta sastādīšanu, kreditoru informēšanu par mantojuma atklāšanos un to aicināšanu pieteikt savus prasījumus, un tādu provizorisku, tostarp drošības pasākumu veikšanu, kas paredzēti mantojumā ietilpstošās mantas saglabāšanai. Pārvaldniekam, īstenojot darbības atbilstoši papildu pilnvarām, būtu jāievēro mantošanai piemērojamie tiesību akti attiecībā uz mantojamā īpašuma īpašumtiesību nodošanu, tostarp jebkuru darījumu, kuru noslēguši labuma guvēji pirms pārvaldnieka iecelšanas, atbildību par mantojuma parādiem un attiecībā uz labuma guvēju tiesībām, tostarp attiecīgā gadījumā tiesībām pieņemt mantojumu vai atteikties no tā. Šādas darbības varētu, piemēram, būt saistītas vienīgi ar mantas atsavināšanu vai parādu nomaksāšanu, ja tas būtu atļauts saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem. Ja saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem trešās personas iecelšana par pārvaldnieku maina mantinieku atbildību, šādas izmaiņas būtu jāņem vērā.

(45) Ar šo regulu nevajadzētu liegt kreditoriem, piemēram, ar pārstāvju starpniecību, veikt tādus papildu pasākumus, kādi var būt paredzēti valsts tiesību aktos, vajadzības gadījumā saskaņā ar attiecīgiem Savienības instrumentiem, lai aizsargātu viņu tiesības.

(46) Ar šo regulu būtu jāļauj informēt par mantojuma atklāšanos iespējamos kreditorus citās dalībvalstīs, kurās atrodas manta. Saistībā ar šīs regulas piemērošanu būtu jāapsver iespēja izveidot mehānismu, vajadzības gadījumā ar e–tiesiskuma portāla starpniecību, kas ļautu kreditoriem citās dalībvalstīs piekļūt attiecīgajai informācijai, lai viņi varētu pieteikt savus prasījumus.

(47) Mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem būtu jānosaka, kas ir labuma guvēji katrā konkrētā mantošanas gadījumā. Vairumā valstu tiesību aktu termins "labuma guvēji" aptvertu mantiniekus un legātārus, kā arī personas, kurām ir tiesības uz neatņemamo daļu, kaut arī, piemēram, legātāru tiesiskais stāvoklis visu valstu tiesību aktos nav vienāds. Dažu valstu tiesību aktos ir noteikts, ka legātārs var saņemt tiešu mantojuma daļu, savukārt saskaņā ar citu valstu tiesību aktiem legātārs var iegūt tikai prasījumu pret mantiniekiem.

(48) Lai nodrošinātu juridisko noteiktību personām, kuras vēlas iepriekš plānot mantojumu, šajā regulā būtu jāparedz īpašas kolīziju normas attiecībā uz pēdējās gribas rīkojuma pieņemamību un spēkā esamību pēc būtības. Lai nodrošinātu šā noteikuma vienādu piemērošanu, šajā regulā vajadzētu uzskaitīt elementus, kuri būtu jāuzskata par tādiem, kas raksturo spēkā esamību pēc būtības.

▼B

Pārbaude par pēdējās gribas rīkojuma spēkā esamību pēc būtības var novest pie secinājuma, ka minētajam rīkojumam nav juridiska spēka.

(49) Mantojuma līgums ir pēdējās gribas rīkojuma veids, kura pieņemamība un akceptēšana dalībvalstīs atšķiras. Lai vienkāršotu ar mantojuma līgumu iegūtu mantošanas tiesību akceptēšanu dalībvalstīs, šajā regulā būtu jānosaka, kuri tiesību akti reglamentē šādu līgumu pieņemamību, to spēkā esamību pēc būtības un saistošo spēku starp pusēm, tostarp to laušanas nosacījumus.

(50) Tiesību aktiem, kuri saskaņā ar šo regulu reglamentēs pēdējās gribas rīkojuma pieņemamību un spēkā esamību pēc būtības un – attiecībā uz mantojuma līgumiem – šāda līguma saistošo spēku starp pusēm, nebūtu jāskar tādas personas tiesības, kurai saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem ir tiesības uz neatņemamo daļu vai citas tiesības, kuras tai nevar atņemt persona, uz kuras īpašumu tas attiecas.

(51) Ja šajā regulā ir atsauce uz tiesību aktiem, kuri būtu bijuši piemērojami pēdējās gribas rīkojumu taisījušās personas atstātā mantojuma mantošanai, ja tā būtu mirusi dienā, kad rīkojums attiecīgi taisīts, grozīts vai atcelts, šāda atsauce būtu jāsaprot kā atsauce vai nu uz tās valsts tiesību aktiem, kurā minētajā dienā bija attiecīgās personas pastāvīgā dzīvesvieta, vai, ja tā ir izdarījusi izvēli saskaņā ar šo regulu, tās valsts tiesību aktiem, kuras pilsonība tai bija minētajā dienā.

(52) Ar šo regulu būtu jāreglamentē visu to pēdējās gribas rīkojumu spēkā esamība pēc formas, kuri izteikti rakstiski, paredzot noteikumus, kas atbilst 1961. gada 5. oktobra Hāgas konvencijai par tādu tiesību normu kolīzijām, kuras attiecas uz testamentāro darījumu formu. Nosakot, vai konkrēts pēdējās gribas rīkojums ir spēkā pēc formas saskaņā ar šo regulu, kompetentajai iestādei nevajadzētu ņemt vērā tādu starptautisku elementu, kas radīts krāpnieciskā nolūkā, lai apietu noteikumus par spēkā esamību pēc formas.

(53) Piemērojot šo regulu, jebkurus tiesību aktu noteikumus, ar ko ierobežo pēdējās gribas rīkojumu atļautās formas, atsaucoties uz dažām rīkojumu taisījušās personas īpašībām, tādām kā, piemēram, viņa vecums, vajadzētu uzskatīt par tādiem, kas attiecas uz formas jautājumiem. To nevajadzētu interpretēt tādā nozīmē, ka tiesību aktiem, kas saskaņā ar šo regulu piemērojami pēdējās gribas rīkojumu spēkā esamībai pēc formas, vajadzētu noteikt, vai nepilngadīgai personai ir vai nav spēja taisīt pēdējās gribas rīkojumu. Minētajiem tiesību aktiem vajadzētu noteikt vienīgi to, vai tādām personas īpašībām kā, piemēram, nepilngadība vajadzētu liegt personai taisīt konkrētas formas pēdējās gribas rīkojumu.

▼B

(54) Saimniecisku, ģimenes vai sociālu apsvērumu dēļ dažiem nekustamiem īpašumiem, dažiem uzņēmumiem un citām īpašām mantas kategorijām piemēro īpašus noteikumus dalībvalstī, kurā tie atrodas, nosakot ierobežojumus minētās mantas mantošanai vai ietekmējot to. Šai regulai būtu jānodrošina šādu īpašu noteikumu piemērošana. Tomēr šim izņēmumam attiecībā uz mantošanai piemērojamo tiesību aktu piemērošanu nepieciešama šaura interpretācija, lai tas turpinātu būtu saderīgs ar šīs regulas vispārējo mērķi. Tāpēc nedz tiesību kolīziju normas, kas nosaka, ka nekustamajam īpašumam jāpiemēro citi tiesību akti, nevis tie, kas piemērojami kustamajam īpašumam, nedz arī tādi noteikumi, kas paredz lielāku neatņemamo daļu nekā tā, kas paredzēta tiesību aktos, kuri mantošanai piemērojami saskaņā ar šo regulu, nav uzskatāmi par tādiem, kas būtu īpaši noteikumi, kuri paredz ierobežojumus, kas attiecas uz dažu mantas kategoriju mantošanu vai ietekmē to.

(55) Lai nodrošinātu vienādu rīcību situācijā, kurā nav skaidrs, kādā secībā divas vai vairākas personas, kuru atstāto mantojumus reglamentētu dažādi tiesību akti, ir mirušas, šajā regulā būtu jāparedz noteikums, kas nosaka, ka nevienai no mirušajām personām nevar būt tiesības uz otras vai citu šādu personu mantojumu.

(56) Dažās situācijās mantojums var palikt bez prasītāja. Dažādos tiesību aktos paredzēti atšķirīgi noteikumi šādām situācijām. Saskaņā ar dažiem tiesību aktiem valsts varēs pieteikties uz vakanto mantojumu kā mantinieks neatkarīgi no tā, kur manta atrodas. Saskaņā ar citiem tiesību aktiem valsts varēs pārņemt vienīgi mantu, kas atrodas tās teritorijā. Tāpēc šajā regulā vajadzētu paredzēt noteikumu, ar ko nosaka, ka mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem nevajadzētu izslēgt to, ka dalībvalsts saskaņā ar saviem tiesību aktiem var pārņemt mantu, kas atrodas tās teritorijā. Tomēr, lai nodrošinātu, ka šis noteikums nekaitē mantojuma kreditoriem, būtu jāiekļauj arī klauzula, saskaņā ar kuru mantojuma kreditoriem vajadzētu būt iespējai prasīt, lai tiktu apmierinātas to prasības no visas mantojumā ietilpstošās mantas neatkarīgi no tās atrašanās vietas.

(57) Šajā regulā paredzētās kolīziju normas var izraisīt trešās valsts tiesību aktu piemērošanu. Šādos gadījumos būtu jāņem vērā minētās valsts tiesību aktu starptautisko privāttiesību normas. Ja minētās normas paredz *renvoi* vai nu uz kādas dalībvalsts tiesību aktiem, vai trešās valsts tiesību aktiem, kas mantošanai piemērotu savus tiesību aktus, šāda *renvoi* būtu jāpieņem, lai nodrošinātu konsekvenci starptautiskā mērogā. *Renvoi* tomēr nebūtu jāpieņem situācijās, kad mirušais izvēli par tiesību aktiem ir izdarījis par labu trešās valsts tiesību aktiem.

(58) Sabiedrības interesēs dalībvalstu tiesām un citām kompetentām iestādēm, kas nodarbojas ar mantošanas lietām, būtu jādod iespēja ārkārtas gadījumos neievērot dažus ārvalstu tiesību aktu noteikumus, ja attiecīgajā gadījumā šādu noteikumu piemērošana

▼B

būtu acīmredzami nesaderīga ar attiecīgās dalībvalsts sabiedrisko kārtību (*ordre public*). Tomēr tiesām vai citām kompetentām iestādēm nedrīkstētu būt iespēja piemērot sabiedriskās kārtības izņēmumu, lai neievērotu citas dalībvalsts tiesību aktus vai atteiktos atzīt vai attiecīgi akceptēt vai izpildīt nolēmumu, publisku aktu vai tiesas izlīgumu, kas sagatavots citā dalībvalstī, ja atteikums būtu pretrunā Eiropas Savienības Pamattiesību hartai, jo īpaši tās 21. pantam, kas aizliedz jebkāda veida diskrimināciju.

(59) Ņemot vērā šīs regulas vispārējo mērķi, kas ir dalībvalstīs pieņemtu nolēmumu mantošanas lietās savstarpēja atzīšana neatkarīgi no tā, vai šādi nolēmumi pieņemti strīdus tiesvedībā vai bezstrīdus kārtībā, šajā regulā būtu jāparedz noteikumi par tādu nolēmumu atzīšanu, izpildāmību un izpildi, kuri būtu līdzīgi noteikumiem citos Savienības instrumentos par tiesu iestāžu sadarbību civillietās.

(60) Lai ņemtu vērā dalībvalstu atšķirīgās sistēmas mantošanas lietu risināšanai, šai regulai būtu jānodrošina publisku aktu mantošanas lietās akceptēšana un izpildāmība visās dalībvalstīs.

(61) Publiskiem aktiem citā dalībvalstī vajadzētu būt tādam pašam pierādījuma spēkam, kāds tiem ir izcelsmes dalībvalstī, vai vistuvāk pielīdzināmam spēkam. Nosakot attiecīgā publiskā akta pierādījuma spēku vai vistuvāk pielīdzināmo spēku citā dalībvalstī, būtu jāievēro publiskā akta pierādījuma spēka būtība un apjoms izcelsmes dalībvalstī. Tādēļ tas, kādam pierādījuma spēkam konkrētam publiskam aktam vajadzētu būt citā dalībvalstī, būs atkarīgs no izcelsmes dalībvalsts tiesību aktiem.

(62) Publiska akta "autentiskumam" vajadzētu būt autonomam jēdzienam, kas ietver tādus elementus kā akta īstums, akta formas prasību izpilde, tās iestādes pilnvaras, kura sastādījusi aktu, un procedūra, saskaņā ar kuru akts sastādīts. Tam būtu jāaptver arī tādi faktiskie apstākļi, kurus publiskajā aktā reģistrējusi attiecīgā iestāde, kā, piemēram, fakts, ka norādītās puses ieradās minētajā iestādē norādītajā datumā un ka tās ir izdarījušas norādītos paziņojumus. Pusei, kura vēlas apstrīdēt publiska akta autentiskumu, tas būtu jādara publiskā akta izcelsmes dalībvalsts kompetentajā tiesā saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem.

(63) Frāze "publiskajā aktā reģistrēti juridiski akti vai tiesiskās attiecības" būtu jātulko kā atsauce uz materiālo saturu, kas reģistrēts publiskajā aktā. Publiskajā aktā reģistrēti juridiski akti var būt, piemēram, pušu nolīgums par mantojuma dalīšanu vai izdalīšanu, vai arī tas var būt testaments vai mantojuma līgums, vai arī cits gribas izteikums. Tiesiskās attiecības varētu būt, piemēram, mantinieku un citu labuma guvēju noteikšana, kā paredzēts mantošanai piemērojamos tiesību aktos, viņu attiecīgās daļas, neatņemamas daļas esamība vai jebkurš cits apstāklis, kas noteikts saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem. Pusei, kura vēlas apstrīdēt publiskā aktā reģistrētus juridiskus

▼B

aktus vai tiesiskās attiecības, tas būtu jādara tiesās, kurām ir jurisdikcija saskaņā ar šo regulu un kurām par to būtu jālemj saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem.

(64) Ja kādas dalībvalsts tiesas tiesvedībā rodas saistīts jautājums attiecībā uz publiskā aktā reģistrētiem juridiskiem aktiem vai tiesiskām attiecībām, minētajai tiesai vajadzētu būt jurisdikcijai lemt par minēto jautājumu.

(65) Publiskam aktam, kurš tiek apstrīdēts, nevajadzētu būt nekādam pierādījuma spēkam dalībvalstī, kura nav izcelsmes dalībvalsts, kamēr apstrīdēšana nav izskatīta. Ja apstrīdēšana attiecas vienīgi uz konkrētu jautājumu saistībā ar publiskajā aktā reģistrētiem juridiskiem aktiem vai tiesiskām attiecībām, minētajam publiskajam aktam attiecībā uz apstrīdēto jautājumu nevajadzētu būt nekādam pierādījuma spēkam dalībvalstī, kas nav izcelsmes dalībvalsts, kamēr apstrīdēšana nav izskatīta. Publiskam aktam, ko pēc apstrīdēšanas pasludina par spēkā neesošu, vairs nevajadzētu būt nekādam pierādījuma spēkam.

(66) Ja iestādei saistībā ar šīs regulas piemērošanu iesniegti divi nesaderīgi publiskie akti, būtu jāizvērtē, kuram no publiskajiem aktiem (ja vispār kādam) būtu jāpiešķir prioritāte, ņemot vērā konkrētās lietas apstākļus. Ja no minētajiem apstākļiem nav skaidrs, kuram no publiskajiem aktiem (ja vispār kādam) būtu jāpiešķir prioritāte, par jautājumu būtu jālemj tiesām, kurām ir jurisdikcija saskaņā ar šo regulu, vai, ja jautājums ir radies tiesvedības laikā kā saistīts jautājums, tiesai, kurā notiek minētā tiesvedība. Ja ir nesaderība starp publisku aktu un nolēmumu, būtu jāņem vērā šajā regulā paredzētie pamati nolēmumu neatzīšanai.

(67) Lai panāktu ātru, vienkāršu un efektīvu mantošanas lietu ar pārrobežu elementiem nokārtošanu Savienības robežās, mantiniekiem, legātāriem, testamenta izpildītājiem vai mantojuma administratoriem vajadzētu spēt vienkārši apliecināt savu statusu un/vai tiesības un pilnvaras citā dalībvalstī, piemēram, dalībvalstī, kurā atrodas mantojamais īpašums. Lai dotu viņiem iespēju to darīt, ar šo regulu būtu jāparedz vienotas formas apliecības – Eiropas mantošanas apliecības (turpmāk "apliecība") – izveidošana, ko izdod izmantošanai citā dalībvalstī. Lai ievērotu subsidiaritātes principu, apliecībai nevajadzētu aizstāt iekšējus dokumentus, kas līdzīgos nolūkos var jau pastāvēt dalībvalstīs.

(68) Iestādei, kas izdod apliecību, būtu jāņem vērā nekustamā īpašuma reģistrēšanas formalitātes, kas paredzētas dalībvalstī, kurā atrodas reģistrs. Šim nolūkam ar šo regulu būtu jāparedz informācijas apmaiņa starp dalībvalstīm par šādām formalitātēm.

(69) Apliecības izmantošanai nevajadzētu būt obligātai. Tas nozīmē, ka personām, kurām ir tiesības iesniegt pieteikumu apliecībai, nevajadzētu būt pienākumam to darīt, bet tām vajadzētu būt brīvai izvēlei izmantot citus instrumentus, kas pieejami saskaņā ar šo regulu (nolēmumus, publiskus aktus un tiesas izlīgumus).

▼B

Tomēr nevienai iestādei vai personai, kurai iesniegta citā dalībvalstī izdota apliecība, nevajadzētu būt tiesīgai pieprasīt, ka apliecības vietā tiek iesniegts nolēmums, publisks akts vai tiesas izlīgums.

(70) Apliecība būtu jāizdod dalībvalstī, kuras tiesām ir jurisdikcija saskaņā ar šo regulu. Katrai dalībvalstij savos tiesību aktos būtu jānosaka, kuru iestāžu kompetencē jābūt apliecību izdošanai, – vai nu tām jābūt tiesām, kā definēts šajā regulā, vai citām iestādēm ar kompetenci mantošanas lietās, piemēram, notāriem. Katrai dalībvalstij savos tiesību aktos būtu arī jānosaka, vai izdevēja iestāde izdošanas procesā var iesaistīt citas kompetentas struktūras, piemēram, struktūras, kuras ir pilnvarotas saņemt svinīgus solījumus zvēresta vietā. Dalībvalstīm būtu jāpaziņo Komisijai attiecīgā informācija par to izdevējiestādēm, lai minēto informāciju varētu darīt publiski pieejamu.

(71) Apliecībai vajadzētu būt vienādam spēkam visās dalībvalstīs. Tai nevajadzētu būt izpildāmam dokumentam pašai par sevi, taču tai būtu jābūt pierādījuma spēkam, un būtu jāuzskata, ka tā patiesi apliecina apstākļus, kas noteikti saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem vai saskaņā ar jebkādiem citiem tiesību aktiem, ko piemēro konkrētiem apstākļiem, piemēram, pēdējās gribas rīkojumu spēkā esamībai pēc būtības. Apliecības pierādījuma spēks nebūtu jāattiecina uz elementiem, kurus šī regula nereglamentē, piemēram, uz jautājumu par izcelsmi vai jautājumu par to, vai konkrētā manta tiešām piederējusi mirušajam. Jebkurai personai, kura veic maksājumus vai nodod mantojamo īpašumu personai, kura apliecībā norādīta kā tiesīga saņemt šādus maksājumus vai īpašumu kā mantinieks vai legātārs, būtu jāpiešķir pienācīga aizsardzība, ja tā rīkojusies labticīgi, paļaujoties uz apliecībā norādītās informācijas pareizību. Tāda pati aizsardzība būtu jāpiešķir jebkurai personai, kura, paļaujoties uz apliecībā norādītās informācijas pareizību, nopērk vai saņem mantojamo īpašumu no personas, kura apliecībā norādīta kā tāda, kas ir pilnvarota atsavināt šādu īpašumu. Aizsardzība būtu jānodrošina, ja tiek iesniegtas apliecinātas kopijas, kuras joprojām ir derīgas. Tas, vai trešai personai šāda īpašuma iegūšana ir spēkā, nebūtu jānosaka šajā regulā.

(72) Kompetentajai iestādei apliecību vajadzētu izdot pēc lūguma. Izdevējiestādei vajadzētu paturēt apliecības oriģinālu un pieteikuma iesniedzējam un jebkurai citai personai, kas pierāda likumīgu interesi, vajadzētu izsniegt vienu vai vairākas apliecinātas apliecības kopijas. Tam nevajadzētu liegt dalībvalstij saskaņā ar valsts tiesību aktiem par publisku piekļuvi dokumentiem atļaut apliecības kopijas atklāt sabiedrības locekļiem. Šajā regulā būtu jāparedz izdevējiestādes lēmumu, tostarp lēmumu atteikt izsniegt

▼B

apliecību, pārsūdzība. Ja apliecība tiek labota, grozīta vai atsaukta, izdevējiestādei būtu jāinformē personas, kurām ir izsniegtas apliecinātas kopijas, lai nepieļautu šādu kopiju nelikumīgu izmantošanu.

(73) Dalībvalstu starptautisko saistību ievērošana nozīmē, ka šī regula neskar tādu starptautisko konvenciju piemērošanu, kuru puses laikā, kad tiek pieņemta šī regula, ir viena vai vairākas dalībvalstis. Jo īpaši tām dalībvalstīm, kuras ir Līgumslēdzējas puses 1961. gada 5. oktobra Hāgas konvencijai par tādu tiesību normu kolīzijām, kuras attiecas uz testamentāro darījumu formu, vajadzētu būt iespējai turpināt piemērot minētās konvencijas noteikumus, nevis šīs regulas noteikumus attiecībā uz testamentu un savstarpējo testamentu spēkā esamību pēc formas. Šīs regulas vispārējo mērķu saskanībai tomēr ir nepieciešams, lai šī regula dalībvalstu starpā prevalētu pār konvencijām, kuras noslēgtas ekskluzīvi starp divām vai vairāk dalībvalstīm, ciktāl tādas konvencijas attiecas uz jautājumiem, kurus reglamentē šī regula.

(74) Šai regulai nevajadzētu liegt dalībvalstīm, kuras ir puses 1934. gada 19. novembra Konvencijai starp Dāniju, Islandi, Norvēģiju, Somiju un Zviedriju, kurā iekļauti starptautisko privāttiesību noteikumi par mantošanu, testamentiem un mantojumu pārvaldīšanu, turpināt piemērot dažus minētās konvencijas noteikumus, kā tā pārskatīta ar starpvaldību nolīgumu starp valstīm, kuras ir konvencijas puses.

(75) Lai atvieglotu šīs regulas piemērošanu, būtu jāparedz dalībvalstu pienākums paziņot konkrētu informāciju par viņu tiesību aktiem un procedūrām mantošanas jomā Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla civillietās un komerclietās satvarā, kas izveidots ar Padomes Lēmumu 2001/470/EK ([1]). Lai varētu laicīgi publicēt *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* visu informāciju, kas attiecas uz šīs regulas praktisku piemērošanu, dalībvalstīm šāda informācija būtu jāpaziņo arī Komisijai pirms šīs regulas piemērošanas sākšanas.

(76) Tāpat, lai atvieglotu šīs regulas piemērošanu un varētu izmantot mūsdienu sakaru tehnoloģijas, vajadzētu paredzēt standarta veidlapas apliecinājumiem, kuri jāiesniedz saistībā ar pieteikumu pasludināt nolēmuma, publiska akta vai tiesas izlīguma izpildāmību, kā arī Eiropas mantošanas apliecības pieteikumam un pašai apliecībai.

(77) Aprēķinot šajā regulā paredzētos laikposmus un termiņus, būtu jāpiemēro Padomes 1971. gada 3. jūnija Regula (EEK, Euratom) Nr. 1182/71, ar ko nosaka laikposmiem, datumiem un termiņiem piemērojamus noteikumus ([2]).

([1]) OV L 174, 27.6.2001., 25. lpp.
([2]) OV L 124, 8.6.1971., 1. lpp.

▼B

(78) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai attiecībā uz tādu apliecinājumu un veidlapu izveidi un turpmāku grozīšanu, kas attiecas uz nolēmumu, tiesas izlīgumu un publisku aktu izpildāmības pasludināšanu, un uz Eiropas mantošanas apliecību. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu ([1]).

(79) Pieņemot īstenošanas aktus, ar ko izveido un pēc tam groza šai regulā noteiktos apliecinājumus un veidlapas, būtu jāizmanto konsultēšanās procedūra saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 182/2011 4. pantā paredzēto procedūru.

(80) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus, proti, personu brīva pārvietošanās, pilsoņu savlaicīga sava mantojuma plānošana Savienības kontekstā un mantinieku un legātāru, un citu mirušajam tuvu personu, kā arī mantojuma kreditoru tiesību aizsardzība, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs un to, ka šīs regulas mēroga un iedarbības dēļ minētos mērķus var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.

(81) Šajā regulā ir ievērotas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā atzītās pamattiesības un principi. Dalībvalstu tiesām un citām kompetentajām iestādēm ir jāpiemēro šī regula, ievērojot minētās tiesības un principus.

(82) Saskaņā ar 1. un 2. pantu 21. Protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, minētās dalībvalstis nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un tām šī regula nav saistoša un nav jāpiemēro. Tomēr tas neskar Apvienotās Karalistes un Īrijas iespēju paziņot par nodomu šo regulu pieņemt pēc tās pieņemšanas saskaņā ar minētā protokola 4. pantu.

(83) Saskaņā ar 1. un 2. pantu 22. Protokolā par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un Dānijai šī regula nav saistoša un nav jāpiemēro,

([1]) OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.

▼B

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA

DARBĪBAS JOMA UN DEFINĪCIJAS

1. pants

Darbības joma

1. Šo regulu piemēro mirušo atstātā mantojuma mantošanai. To nepiemēro nodokļu, muitas vai administratīvos jautājumos.

2. No šīs regulas darbības jomas ir izslēgti šādi jautājumi:

a) fizisku personu juridiskais statuss, kā arī ģimenes attiecības un attiecības, kuru ietekmi saskaņā ar šādām attiecībām piemērojamiem tiesību aktiem uzskata par pielīdzināmu;

b) fizisku personu tiesībspēja un rīcībspēja, neskarot 23. panta 2. punkta c) apakšpunktu un 26. pantu;

c) jautājumi, kas attiecas uz fiziskas personas pazušanu, prombūtni vai izsludināšanu par mirušu;

d) jautājumi, kas saistīti ar laulāto mantisko attiecību regulējumu un mantisko attiecību regulējumu attiecībās, kuru ietekmi saskaņā ar šādām attiecībām piemērojamiem tiesību aktiem uzskata par pielīdzināmu laulības ietekmei;

e) uzturēšanas saistības, izņemot tās, kas rodas nāves gadījumā;

f) mutiski izteiktu pēdējās gribas rīkojumu spēkā esamība pēc formas;

g) tiesības un manta, kas radusies vai nodota citādi, nevis mantojot, piemēram, dāvinājumi, kopīpašums, kas nododams pārdzīvojušai personai, pensiju plāni, apdrošināšanas līgumi un līdzīgas vienošanās, neskarot 23. panta 2. punkta i) apakšpunktu;

h) jautājumi, kurus reglamentē tiesību akti par uzņēmējsabiedrībām un citām struktūrām, kas ir vai nav juridiskas personas, piemēram, uzņēmējsabiedrību un citu struktūru, kas ir vai nav juridiskas personas, dibināšanas līgumu un statūtu noteikumi, kuri nosaka rīcību ar kapitāla daļām dalībnieku nāves gadījumā;

i) uzņēmējsabiedrību un citu struktūru, kas ir vai nav juridiskas personas, likvidācija, darbības izbeigšana un apvienošana;

j) trastu dibināšana, pārvaldība un likvidācija;

k) *in rem* tiesību būtība; un

l) nekustamā vai kustamā īpašuma tiesību reģistrācija reģistrā, tostarp juridiskās prasības šādai reģistrācijai, un sekas, ko rada šādu tiesību reģistrācija vai nereģistrēšana reģistrā.

▼B

2. pants

Kompetence dalībvalstīs attiecībā uz mantošanas lietām

Šī regula neietekmē dalībvalstu iestāžu kompetenci nodarboties ar mantošanas lietām.

3. pants

Definīcijas

1. Šajā regulā:

a) "mantošana" ir mirušā atstātā mantojuma mantošana un aptver visus mantas, tiesību un saistību nodošanas veidus nāves gadījumā neatkarīgi no tā, vai tā būtu labprātīga nodošana saskaņā ar pēdējās gribas rīkojumu vai nodošana likumiskas mantošanas gadījumā;

b) "mantojuma līgums" ir līgums, tostarp no abpusējiem testamentiem izrietošs līgums, ar kuru, kaut ko saņemot pretī vai ne, rada, groza vai izbeidz tiesības uz vienas vai vairāku personu, kuras ir līguma puses, gaidāmo mantojumu vai mantojumiem;

c) "savstarpējs testaments" ir testaments, ko viena akta veidā ir taisījušas divas vai vairākas personas;

d) "pēdējās gribas rīkojums" ir testaments, savstarpējs testaments vai mantojuma līgums;

e) "izcelsmes dalībvalsts" ir dalībvalsts, kurā ir pieņemts nolēmums, apstiprināts vai noslēgts tiesas izlīgums, sastādīts publisks akts vai izdota Eiropas mantošanas apliecība;

f) "izpildes dalībvalsts" ir dalībvalsts, kurā ir pieprasīta nolēmuma, tiesas izlīguma vai publiska akta izpildāmības pasludināšana vai izpilde;

g) "nolēmums" ir dalībvalsts tiesā pieņemts nolēmums mantošanas lietā neatkarīgi no šā nolēmuma nosaukuma, tostarp tiesas amatpersonas lēmums par tiesvedības izmaksu vai izdevumu noteikšanu;

h) "tiesas izlīgums" ir izlīgums mantošanas lietā, ko ir apstiprinājusi tiesa vai kas tiesā noslēgts tiesvedības gaitā;

i) "publisks akts" ir dokuments mantošanas lietā, kas kādā dalībvalstī oficiāli sastādīts vai reģistrēts kā publisks akts un kura autentiskums:

   i) attiecas uz publiskā akta parakstu un saturu; un

   ii) ir apliecināts valsts iestādē vai citā iestādē, ko šim nolūkam ir pilnvarojusi izcelsmes dalībvalsts.

▼B

2. Šajā regulā ar jēdzienu "tiesa" saprot jebkuru tiesu iestādi un visas citas iestādes, un tiesību speciālistus, kuru kompetencē ir mantošanas lietas un kas pilda tiesu funkcijas vai rīkojas saskaņā ar tiesu iestādes deleģētām pilnvarām, vai rīkojas tiesu iestādes uzraudzībā, – ar noteikumu, ka šādas citas iestādes un tiesību speciālisti garantē objektivitāti un pušu tiesības tikt uzklausītām un ka to lēmumus saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā tie darbojas:

a) var pārsūdzēt vai pārskatīt tiesu iestādē; un

b) tiem ir līdzīgs spēks un juridiskās sekas kā tiesu iestāžu pieņemtiem nolēmumiem tādā pašā lietā.

Dalībvalstis paziņo Komisijai par citām iestādēm un tiesību speciālistiem, kas minēti šā punkta pirmajā daļā, saskaņā ar 79. pantu.

II NODAĻA

JURISDIKCIJA

4. pants

Vispārēja jurisdikcija

Jurisdikcija lemt par mantošanu kopumā ir tās dalībvalsts tiesām, kurā mirušajam nāves brīdī bija pastāvīgā dzīvesvieta.

5. pants

Vienošanās par tiesas izvēli

1. Ja tiesību akti, ko mirušais saskaņā ar 22. pantu ir izvēlējies, lai tie reglamentētu viņa atstāto mantojumu, ir kādas dalībvalsts tiesību akti, tad attiecīgās puses var vienoties, ka minētās dalībvalsts tiesai vai tiesām ir ekskluzīva jurisdikcija lemt par jebkuru mantošanas jautājumu.

2. Šādu vienošanos par tiesas izvēli noslēdz rakstiski, datē un paraksta attiecīgās puses. Jebkuru saziņu, izmantojot elektroniskus līdzekļus, kas paliekoši saglabā ziņas par vienošanos, uzskata par līdzvērtīgu rakstiskai formai.

6. pants

Atteikšanās no jurisdikcijas piemērojamo tiesību aktu izvēles gadījumā

Ja tiesību akti, ko mirušais saskaņā ar 22. pantu ir izvēlējies, lai tie reglamentētu viņa atstāto mantojumu, ir kādas dalībvalsts tiesību akti, tad tiesa, kurā celta prasība saskaņā ar 4. vai 10. pantu:

a) var pēc vienas no tiesvedības pusēm lūguma atteikties no jurisdikcijas, ja tā uzskata, ka tās dalībvalsts tiesas, kuras tiesību akti tika izvēlēti, atrodas labākā vietā, lai lemtu par mantošanu, ņemot vērā mantošanas praktiskos apstākļus, piemēram, pušu pastāvīgo dzīvesvietu un mantas atrašanās vietu; vai

▼B

b) atsakās no jurisdikcijas, ja tiesvedības puses saskaņā ar 5. pantu ir vienojušās piešķirt jurisdikciju tās dalībvalsts tiesai vai tiesām, kuras tiesību akti tika izvēlēti.

7. pants

Jurisdikcija piemērojamo tiesību aktu izvēles gadījumā

Tās dalībvalsts tiesām, kuras tiesību aktus mirušais izvēlējies saskaņā ar 22. pantu, ir jurisdikcija lemt par mantošanu, ja:

a) tiesa, kurā iepriekš celta prasība, ir atteikusies no jurisdikcijas tajā pašā lietā saskaņā ar 6. pantu;

b) tiesvedības puses saskaņā ar 5. pantu ir vienojušās piešķirt jurisdikciju minētās dalībvalsts tiesai vai tiesām; vai

c) tiesvedības puses ir nepārprotami pieņēmušas tās tiesas jurisdikciju, kurā celta prasība.

8. pants

Pēc savas iniciatīvas uzsāktas tiesvedības izbeigšana tiesību aktu izvēles gadījumā

Tiesa, kura tiesvedību mantošanas lietā uzsākusi pēc savas iniciatīvas saskaņā ar 4. vai 10. pantu, izbeidz tiesvedību, ja tiesvedības puses ir vienojušās mantošanu nokārtot miermīlīgi ārpustiesas vienošanās ceļā dalībvalstī, kuras tiesību aktus mirušais bija izvēlējies saskaņā ar 22. pantu.

9. pants

Jurisdikcija, pamatojoties uz ierašanos tiesā

1. Ja laikā, kad notiek tiesvedība kādas dalībvalsts tiesā, kura īsteno jurisdikciju saskaņā ar 7. pantu, izrādās, ka ne visas minētās tiesvedības puses ir bijušas vienošanās par tiesas izvēli puses, tiesa turpina īstenot jurisdikciju, ja tiesvedības puses, kas nav bijušas vienošanās puses, ierodas tiesā, neapstrīdot tiesas jurisdikciju.

2. Ja tiesvedības puses, kas nav bijušas vienošanās puses, apstrīd 1. punktā minētās tiesas jurisdikciju, tiesa atsakās no jurisdikcijas.

Šādā gadījumā jurisdikcija lemt par mantošanu ir tiesām, kam ir jurisdikcija saskaņā ar 4. vai 10. pantu.

10. pants

Papildu jurisdikcija

1. Ja mirušā pastāvīgā dzīvesvieta nāves brīdī nav kādā no dalībvalstīm, tad tās dalībvalsts tiesām, kurā atrodas mantojumā ietilpstošā manta, tomēr ir jurisdikcija lemt par mantošanu kopumā, ja:

▼B

a) mirušajam nāves brīdī bija minētās dalībvalsts pilsonība; vai, ja tās nav,

b) mirušā iepriekšējā pastāvīgā dzīvesvieta bija minētajā dalībvalstī – ar noteikumu, ka laikā, kad prasība tiek celta tiesā, ir pagājuši ne vairāk kā pieci gadi, kopš minētā pastāvīgā dzīvesvieta ir mainīta.

2. Ja nevienas dalībvalsts tiesai nav jurisdikcijas saskaņā ar 1. punktu, tad tās dalībvalsts tiesām, kurā atrodas mantojumā ietilpstošā manta, tomēr ir jurisdikcija lemt par minēto mantu.

11. pants

Forum necessitatis

Ja nevienai no dalībvalstu tiesām nav jurisdikcijas saskaņā ar citiem šīs regulas noteikumiem, tad kādas dalībvalsts tiesas izņēmuma gadījumos var lemt par mantošanu, ja kādā trešā valstī, ar kuru attiecīgajai lietai ir cieša saikne, tiesvedību pamatoti nevar uzsākt vai tā tur nevar norisināties, vai būtu neiespējama.

Lietai ir jābūt pietiekamai saiknei ar dalībvalsti, kuras tiesā celta prasība.

12. pants

Tiesvedības ierobežojums

1. Ja mirušā atstātais mantojums ietver mantu, kas atrodas trešā valstī, tiesa, kurā celta prasība, lai lemtu par mantošanu, pēc vienas no tiesvedības pušu lūguma var pieņemt lēmumu nelemt par vienu vai vairākām no šādām mantām, ja paredzams, ka šīs tiesas nolēmumu par minēto mantu minētajā trešā valstī neatzīs un attiecīgā gadījumā nepasludinās par izpildāmu.

2. Šā panta 1. punkts neskar pušu tiesības ierobežot lietā izskatāmo jautājumu loku saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kuras tiesā celta prasība.

13. pants

Mantojuma, legāta vai neatņemamās daļas pieņemšana vai atraidīšana

Papildus tiesai, kurai ir jurisdikcija lemt par mantošanu saskaņā ar šo regulu, tās dalībvalsts tiesām, kurā ir pastāvīgā dzīvesvieta jebkurai personai, kas saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem var tiesā izdarīt paziņojumu par mantojuma, legāta vai neatņemamās daļas pieņemšanu vai atraidīšanu vai izdarīt tādu paziņojumu, kas paredzēts, lai ierobežotu attiecīgās personas atbildību par mantojuma saistībām, ir jurisdikcija saņemt šādus paziņojumus, ja saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem šādus paziņojumus var izdarīt tiesā.

14. pants

Prasības celšana tiesā

Šajā nodaļā uzskata, ka prasība ir celta tiesā:

a) laikā, kad dokuments, ar ko uzsākta tiesvedība, vai līdzvērtīgs dokuments ir iesniegts tiesā, ar nosacījumu, ka prasītājs pēc tam ir veicis pasākumus, kas viņam bija jāveic, lai nodrošinātu izsniegšanu atbildētājam;

▼B

b) ja dokuments jāizsniedz pirms iesniegšanas tiesā – laikā, kad to saņem iestāde, kas ir atbildīga par izsniegšanu, ar nosacījumu, ka pieteicējs pēc tam ir veicis visus pasākumus, kas viņam bija jāveic, lai nodrošinātu dokumentu iesniegšanu tiesā; vai

c) ja tiesvedība ir uzsākta pēc tiesas iniciatīvas – laikā, kad tiesa pieņem lēmumu uzsākt tiesvedību, vai, ja šāds lēmums nav vajadzīgs, laikā, kad tiesa lietu reģistrē.

15. pants

Jurisdikcijas pārbaude

Ja kādas dalībvalsts tiesā tiek celta prasība mantošanas lietā, attiecībā uz kuru tai saskaņā ar šo regulu nav jurisdikcijas, tā pēc savas iniciatīvas pasludina, ka tai nav jurisdikcijas.

16. pants

Pieņemamības pārbaude

1. Ja atbildētājs, kam pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā valstī, kas nav dalībvalsts, kurā ir celta prasība, neierodas tiesā, tad tiesa, kurai ir jurisdikcija, aptur tiesvedību, kamēr nav pierādīts, ka atbildētājs ir varējis laikus saņemt dokumentu, ar ko ir celta prasība, vai līdzvērtīgu dokumentu, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību, vai – ka šajā nolūkā ir veikti visi vajadzīgie pasākumi.

2. Šā panta 1. punkta vietā piemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1393/2007 (2007. gada 13. novembris) par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs (dokumentu izsniegšana) ([1]) 19. pantu, ja dokuments, ar ko uzsākta tiesvedība, vai līdzvērtīgs dokuments saskaņā ar minēto regulu bija jāpārsūta no vienas dalībvalsts uz citu.

3. Ja Regula (EK) Nr. 1393/2007 nav piemērojama, tad piemēro Hāgas 1965. gada 15. novembra Konvencijas par tiesas un ārpustiesas civillietu un komerclietu dokumentu izsniegšanu ārvalstīs 15. pantu, ja dokuments, ar ko uzsākta tiesvedība, vai līdzvērtīgs dokuments saskaņā ar minēto konvenciju bija jāpārsūta uz ārvalstīm.

17. pants

Lis pendens

1. Ja tiesvedība par vienu un to pašu pamatu un starp tām pašām pusēm ir uzsākta dažādu dalībvalstu tiesās, tad visas tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, pēc savas iniciatīvas aptur tiesvedību, līdz tiek konstatēta tās tiesas jurisdikcija, kurā pirmajā ir celta prasība.

2. Ja tiek konstatēta tās tiesas jurisdikcija, kurā pirmajā celta prasība, visas tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, atsakās no jurisdikcijas par labu pirmajai minētajai tiesai.

([1]) OV L 324, 10.12.2007., 79. lpp.

▼B

18. pants

Saistītas prasības

1. Ja saistītas prasības tiek izskatītas dažādu dalībvalstu tiesās, tad visas tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, var apturēt tiesvedību.

2. Ja minētās prasības tiek izskatītas pirmajā instancē, visas tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, pēc kādas puses pieteikuma var arī atteikties no jurisdikcijas, ja attiecīgās prasības ir tās tiesas jurisdikcijā, kurā pirmajā iesniegta prasība, un ja tās tiesību akti ļauj šīs prasības apvienot.

3. Šajā pantā prasības uzskata par saistītām, ja tās ir tik cieši saistītas, ka ir lietderīgi tās izskatīt un izlemt kopā, lai izvairītos no riska, ka atsevišķās tiesvedībās tiek pieņemti nesavienojami nolēmumi.

19. pants

Pagaidu pasākumi, tostarp aizsardzības pasākumi

Dalībvalsts tiesās var iesniegt pieteikumu attiecībā uz tādiem pagaidu pasākumiem, tostarp aizsardzības pasākumiem, kādi var būt paredzēti attiecīgās valsts tiesību aktos, pat ja saskaņā ar šo regulu lieta pēc būtības ir citas dalībvalsts tiesu jurisdikcijā.

III NODAĻA

PIEMĒROJAMIE TIESĪBU AKTI

20. pants

Vispārēja piemērošana

Jebkurus tiesību aktus, kas norādīti ar šo regulu, piemēro neatkarīgi no tā, vai tie ir vai nav dalībvalsts tiesību akti.

21. pants

Vispārīgs noteikums

1. Ja vien šajā regulā nav paredzēts citādi, mantošanai kopumā piemērojamie tiesību akti ir tās valsts tiesību akti, kurā bija mirušā pastāvīgā dzīvesvieta nāves brīdī.

2. Ja izņēmuma kārtā visi lietas apstākļi liecina, ka mirušais nāves brīdī bija acīmredzami ciešāk saistīts ar valsti, kas nav tā valsts, kuras tiesību akti būtu piemērojami saskaņā ar 1. punktu, mantošanai piemērojamie tiesību akti ir šīs citas valsts tiesību akti.

22. pants

Piemērojamo tiesību aktu izvēle

1. Persona kā tiesību aktus, kas reglamentē tās atstāto mantojumu kopumā, var izvēlēties tās valsts tiesību aktus, kuras pilsonis šī persona ir izvēles izdarīšanas laikā vai nāves brīdī.

▼B

Persona, kam ir vairāku valstu pilsonība, var izvēlēties jebkuras valsts tiesību aktus, kuras pilsonis šī persona ir izvēles izdarīšanas laikā vai nāves brīdī.

2. Tiesību aktu izvēli skaidri izdara paziņojumā pēdējās gribas rīkojuma veidā vai arī tā izriet no šāda rīkojuma noteikumiem.

3. Tā akta, ar ko izdarīta tiesību aktu izvēle, spēkā esamību pēc būtības reglamentē izvēlētie tiesību akti.

4. Jebkāda tiesību aktu izvēles grozīšana vai atsaukšana atbilst prasībām par formu, kādā veicama pēdējās gribas rīkojuma grozīšana vai atsaukšana.

23. pants

Piemērojamo tiesību aktu darbības joma

1. Tiesību akti, kas noteikti saskaņā ar 21. vai 22. pantu, reglamentē mantošanu kopumā.

2. Minētie tiesību akti jo īpaši reglamentē:

a) mantojuma atklāšanās cēloņus, laiku un vietu;

b) to, kā noteikt labuma guvējus, to attiecīgās daļas un saistības, ko tiem varētu būt noteicis mirušais, un to, kā noteikt citas mantošanas tiesības, tostarp pārdzīvojušā laulātā vai partnera mantošanas tiesības;

c) spēju mantot;

d) atstumšanu no mantojuma un mantojuma atraušanu;

e) tādas mantas, tiesību un saistību, kas veido daļu no mantojuma, nodošanu mantiniekiem un – atkarībā no gadījuma – legātāriem, tostarp nosacījumus un sekas, ko rada mantojuma vai legāta pieņemšana vai atraidīšana;

f) mantinieku, testamentu izpildītāju un citu mantojuma pārvaldnieku pilnvaras, jo īpaši attiecībā uz īpašuma pārdošanu un maksājumiem kreditoriem, neskarot 29. panta 2. un 3. punktā minētās pilnvaras;

g) atbildību par mantojuma parādiem;

h) to mantojuma daļu, par kuru tā atstājējs var brīvi noteikt pēc saviem ieskatiem, neatņemamās daļas un citus pēdējās gribas rīkojumu ierobežojumus, kā arī prasības, kas mirušajam tuvām personām varētu būt attiecībā uz mantojumu vai mantiniekiem;

i) pienākumu ziņot par dāvinājumiem, novēlējumiem vai legātiem vai tos atskaitīt, nosakot dažādu labuma guvēju daļas; un

j) mantojuma dalīšanu.

24. pants

Pēdējās gribas rīkojumi, kas nav mantojuma līgumi

1. Pēdējās gribas rīkojumus, kas nav mantojuma līgumi, attiecībā uz to pieņemamību un spēkā esamību pēc būtības reglamentē tie tiesību akti, kas saskaņā ar šo regulu būtu piemērojami rīkojumu taisījušās personas mantojumam, ja tā būtu mirusi dienā, kad tika taisīts rīkojums.

▼B

2. Neatkarīgi no 1. punkta persona kā tiesību aktus, kas reglamentē tās pēdējās gribas rīkojumu attiecībā uz tā pieņemamību un spēkā esamību pēc būtības, var izvēlēties tiesību aktus, ko minētā persona būtu varējusi izvēlēties saskaņā ar 22. pantu, ievērojot tajā izklāstītos nosacījumus.

3. Šā panta 1. punktu attiecīgā gadījumā piemēro pēdējās gribas rīkojuma, kas nav mantojuma līgums, grozīšanai vai atsaukšanai. Gadījumā, ja ir izvēlēti tiesību akti saskaņā ar 2. punktu, grozīšanu vai atsaukšanu reglamentē izvēlētie tiesību akti.

25. pants

Mantojuma līgums

1. Mantojuma līgumu, kas attiecas uz vienas personas mantojumu, attiecībā uz tā pieņemamību, spēkā esamību pēc būtības un saistošo spēku starp pusēm, tostarp attiecībā uz tā atcelšanas nosacījumiem, reglamentē tiesību akti, kas saskaņā ar šo regulu būtu piemērojami minētās personas mantojumam, ja tā būtu mirusi dienā, kad tika noslēgts līgums.

2. Mantojuma līgums, kas attiecas uz vairāku personu mantojumu, ir pieņemams tikai tad, ja tas ir pieņemams saskaņā ar visiem tiem tiesību aktiem, kuri saskaņā ar šo regulu būtu reglamentējuši visu iesaistīto personu mantojumus, ja tās būtu mirušas dienā, kad tika noslēgts līgums.

Mantojuma līgumu, kas ir pieņemams saskaņā ar pirmo daļu, attiecībā uz tā spēkā esamību pēc būtības un saistošo spēku starp pusēm, tostarp attiecībā uz tā atcelšanas nosacījumiem, reglamentē tiesību akti, kuri ir vieni no pirmajā daļā minētajiem tiesību aktiem un ar kuriem tam ir visciešākā saikne.

3. Neatkarīgi no 1. un 2. punkta puses kā tiesību aktus, kas reglamentē viņu mantojuma līgumu attiecībā uz tā pieņemamību, spēkā esamību pēc būtības un saistošo spēku starp pusēm, tostarp attiecībā uz tā atcelšanas nosacījumiem, var izvēlēties tiesību aktus, ko persona vai viena no personām, uz kuras mantojumu tas attiecas, būtu varējusi izvēlēties saskaņā ar 22. pantu, ievērojot tajā paredzētos nosacījumus.

26. pants

Pēdējās gribas rīkojumu spēkā esamība pēc būtības

1. Šīs regulas 24. un 25. panta nozīmē spēkā esamību pēc būtības raksturo šādi apstākļi:

a) personas, kas taisījusi pēdējās gribas rīkojumu, spēja taisīt šādu rīkojumu;

b) konkrētie iemesli, kas personai, kura taisa pēdējās gribas rīkojumu, liedz novēlēt mantojumu noteiktām personām vai kas liedz kādai personai saņemt mantojamo īpašumu no personas, kura taisījusi rīkojumu;

c) pārstāvības pieņemamība pēdējās gribas rīkojuma taisīšanai;

d) pēdējās gribas rīkojuma interpretācija;

▼B

e) viltus, spaidi, kļūda vai jebkādi citi jautājumi, kas attiecas uz tās personas piekrišanu vai nodomu, kura taisījusi rīkojumu.

2. Ja personai ir spēja taisīt pēdējās gribas rīkojumu saskaņā ar tiesību aktiem, kas piemērojami atbilstīgi 24. vai 25. pantam, tad vēlāka piemērojamo tiesību aktu maiņa neietekmē tās spēju grozīt vai atsaukt šādu rīkojumu.

27. pants

Rakstiski taisītu pēdējās gribas rīkojumu spēkā esamība pēc formas

1. Rakstiski taisīts pēdējās gribas rīkojums ir spēkā pēc formas, ja tā forma atbilst tiesību aktiem, kas ir spēkā:

a) valstī, kurā tika taisīts pēdējās gribas rīkojums vai tika noslēgts mantojuma līgums;

b) valstī, kuras pilsonība testatoram vai vismaz vienai no personām, uz kuras mantojumu attiecas mantojuma līgums, bija vai nu laikā, kad tika taisīts pēdējās gribas rīkojums vai tika noslēgts līgums, vai nāves brīdī;

c) valstī, kurā testatoram vai vismaz vienai no personām, uz kuras mantojumu attiecas mantojuma līgums, bija domicils vai nu laikā, kad tika taisīts pēdējās gribas rīkojums vai tika noslēgts līgums, vai nāves brīdī;

d) valstī, kurā testatoram vai vismaz vienai no personām, uz kuras mantojumu attiecas mantojuma līgums, bija pastāvīgā dzīvesvieta vai nu laikā, kad tika taisīts pēdējās gribas rīkojums vai tika noslēgts līgums, vai nāves brīdī; vai

e) attiecībā uz nekustamo īpašumu – valstī, kurā atrodas minētais nekustamais īpašums.

To, kā noteikt, vai testatoram vai kādai no personām, uz kuru mantojumu attiecas mantojuma līgums, bija domicils konkrētā valstī, reglamentē minētās valsts tiesību akti.

2. Šā panta 1. punkta noteikumus piemēro arī pēdējās gribas rīkojumiem, ar ko groza vai atsauc agrāku rīkojumu. Grozīšana vai atsaukšana ir spēkā pēc formas arī tad, ja tā atbilst jebkuriem no tiesību aktiem, saskaņā ar ko, atbilstīgi 1. punktam, minētais grozītais vai atsauktais pēdējās gribas rīkojums bija spēkā.

3. Šī panta nozīmē jebkuri tiesību aktu noteikumi, ar ko ierobežo pēdējās gribas rīkojumu atļautās formas, atsaucoties uz testatora vai personu, uz kuru mantojumu attiecas mantojuma līgums, vecumu, pilsonību vai citiem personiskiem apstākļiem, ir uzskatāmi par tādiem, kas attiecas uz formas jautājumiem. Tas pats noteikums attiecas uz tām īpašībām, kurām jāpiemīt lieciniekiem, kas vajadzīgi pēdējās gribas rīkojuma spēkā esamībai.

▼B

28. pants

Paziņojuma par pieņemšanu vai atraidīšanu spēkā esamība pēc formas

Paziņojums par mantojuma, legāta vai neatņemamās daļas pieņemšanu vai atraidīšanu vai paziņojums, ar ko paredz ierobežot paziņojumu izdarījušās personas atbildību, ir spēkā pēc formas, ja tas atbilst prasībām, ko nosaka:

a) tiesību akti, kas piemērojami mantošanai saskaņā ar 21. vai 22. pantu; vai

b) tās valsts tiesību akti, kurā ir paziņojuma izdarījušās personas pastāvīgā dzīvesvieta.

29. pants

Īpaši noteikumi par mantojuma pārvaldnieka iecelšanu un pilnvarām noteiktās situācijās

1. Ja saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kuras tiesām atbilstīgi šai regulai ir jurisdikcija lemt par mantošanu, pārvaldnieka iecelšana ir obligāta vai obligāta pēc pieprasījuma un ja mantošanai piemērojamie tiesību akti ir ārvalstu tiesību akti, minētās dalībvalsts tiesas, kad tajās celta prasība, saskaņā ar saviem tiesību aktiem var iecelt vienu vai vairākus mantojuma pārvaldniekus, ievērojot šajā pantā paredzētos nosacījumus.

Saskaņā ar šo punktu ieceltais(-ie) pārvaldnieks(-i) ir persona(-as), kas ir tiesīga(-as) izpildīt mirušā testamentu un/vai pārvaldīt mantojumu saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem. Ja minētie tiesību akti neparedz iespēju mantojumu pārvaldīt personai, kas nav labuma guvējs, tās dalībvalsts tiesas, kurā jāieceļ pārvaldnieks, var iecelt par pārvaldnieku trešo personu saskaņā ar saviem tiesību aktiem, ja tie šādu iecelšanu paredz un ja ir radies būtisks interešu konflikts starp labuma guvējiem vai starp labuma guvējiem un kreditoriem vai citām personām, kas ir galvojušas par mirušā parādsaistībām, domstarpības starp labuma guvējiem par mantojuma pārvaldīšanu vai ja ir tāds mantojums, ko ir sarežģīti pārvaldīt mantas īpašību dēļ.

Saskaņā ar šo punktu ieceltais(-ie) pārvaldnieks(-i) ir vienīgā(-ās) persona(-as), kam ir tiesības īstenot 2. vai 3. punktā minētās pilnvaras.

2. Saskaņā ar 1. punktu ieceltais(-ie) pārvaldnieks(-i) īsteno mantojuma pārvaldīšanas pilnvaras, kuras tas vai tie var īstenot atbilstīgi mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem. Pārvaldnieku ieceļošā tiesa savā lēmumā var paredzēt īpašus nosacījumus šādu pilnvaru īstenošanai saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem.

Ja mantošanai piemērojamie tiesību akti neparedz pietiekamas pilnvaras, lai saglabātu mantojamā ietilpstošo mantu vai aizsargātu kreditoru vai citu mirušā parādsaistību galvojušo personu tiesības, ieceļošā tiesa var pieņemt lēmumu pārvaldniekam(-iem) ļaut papildus īstenot savos tiesību aktos šim mērķim paredzētās pilnvaras un var savā lēmumā paredzēt īpašus nosacījumus šādu pilnvaru īstenošanai saskaņā ar minētajiem tiesību aktiem.

▼B

Tomēr pārvaldnieks(-i), īstenojot šādas papildu pilnvaras, ievēro mantošanai piemērojamos tiesību aktus attiecībā uz mantojamā īpašuma īpašumtiesību nodošanu, atbildību par mantojuma parādiem, labuma guvēju tiesībām, tostarp attiecīgos gadījumos tiesībām mantojumu pieņemt vai atraidīt, kā arī – attiecīgos gadījumos – mirušā testamenta izpildītāja pilnvaras.

3. Neatkarīgi no 2. punkta tiesa, kas saskaņā ar 1. punktu ieceļ vienu vai vairākus pārvaldniekus, izņēmuma gadījumos, ja mantošanai piemērojami trešās valsts tiesību akti, var pieņemt lēmumu šiem pārvaldniekiem piešķirt visas pārvaldības pilnvaras, ko paredz tās dalībvalsts tiesību akti, kurā tie iecelti.

Tomēr pārvaldnieki, īstenojot šādas pilnvaras, ievēro mantošanai piemērojamos tiesību aktus, jo īpaši attiecībā uz labuma guvēju un viņu mantošanas tiesību noteikšanu, tostarp viņu tiesībām uz neatņemamo daļu vai prasījumiem attiecībā uz mantojumu vai mantiniekiem.

30. pants

Īpaši noteikumi, kas nosaka ierobežojumus attiecībā uz dažu mantas kategoriju mantošanu vai to ietekmē

Ja tās valsts tiesību akti, kurā atrodas konkrēts nekustamais īpašums, konkrētas uzņēmējsabiedrības vai citas īpašas mantas kategorijas, ietver īpašus noteikumus, kuri saimniecisku, ģimenes vai sociālu apsvērumu dēļ nosaka ierobežojumus attiecībā uz minētās mantas mantošanu vai to ietekmē, minētos īpašos noteikumus piemēro mantošanai, ciktāl saskaņā ar minētās valsts tiesību aktiem tie ir piemērojami neatkarīgi no mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem.

31. pants

***In rem* tiesību pielāgošana**

Ja persona atsaucas uz *in rem* tiesībām, uz ko tā ir tiesīga saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem, bet tās dalībvalsts tiesību aktos, kurā uz šīm tiesībām atsaucas, attiecīgās *in rem* tiesības nav zināmas, minētās tiesības vajadzības gadījumā un iespēju robežās pielāgo vislīdzvērtīgākajām *in rem* tiesībām minētās valsts tiesību aktos, ņemot vērā konkrēto *in rem* tiesību mērķus un nolūkus un to radītās sekas.

32. pants

Vienlaicīga nāve

Ja divas vai vairākas personas, kuru mantojumus reglamentē dažādi tiesību akti, mirst apstākļos, kad nav skaidra nāves iestāšanās secība, un ja minētie tiesību akti minēto situāciju regulē atšķirīgi vai to neregulē nemaz, nevienai no mirušajām personām nav tiesību uz otras vai citu šādu personu mantojumu.

▼B

33. pants

Bezmantinieka manta

Ciktāl saskaņā ar tiesību aktiem, kas piemērojami mantošanai saskaņā ar šo regulu, nevienai mantai nav mantinieka vai legātāra, kas noteikts pēdējās gribas rīkojumā, un nav nevienas fiziskas personas, kurai mantojums pienākas likumiskā kārtā, šādi noteiktu tiesību aktu piemērošana neizslēdz dalībvalsts vai tās šim nolūkam noteiktas vienības tiesības saskaņā ar tās tiesību aktiem pārņemt mantojumā ietilpstošo mantu, kas atrodas tās teritorijā, ar noteikumu, ka kreditori ir tiesīgi prasīt savu saistību apmierinājumu no visas mantojumā ietilpstošās mantas.

34. pants

Renvoi

1. Jebkuras ar šo regulu noteiktas trešās valsts tiesību aktu piemērošana nozīmē, ka tiek piemērotas minētajā valstī spēkā esošās tiesību normas, tostarp tās starptautisko privāttiesību normas, ciktāl minētas normas paredz *renvoi*:

a) uz dalībvalsts tiesību aktiem; vai

b) uz kādas citas trešās valsts tiesību aktiem, kura piemērotu pati savus tiesību aktus.

2. *Renvoi* nepiemēro attiecībā uz tiesību aktiem, kas minēti 21. panta 2. punktā, 22. pantā, 27. pantā, 28. panta b) apakšpunktā un 30. pantā.

35. pants

Sabiedriskā kārtība (*ordre public*)

Jebkuras ar šo regulu noteiktas valsts tiesību aktu noteikumu piemērošanu var atteikt vienīgi tad, ja šāda piemērošana ir acīmredzami nesaderīga ar tiesas atrašanās valsts sabiedrisko kārtību (*ordre public*).

36. pants

Valstis ar vairāk nekā vienu tiesību sistēmu – teritoriālas tiesību normu kolīzijas

1. Ja šajā regulā noteiktie tiesību akti ir tādas valsts tiesību akti, kuru veido vairākas teritoriālās vienības, kam ir katrai savas tiesību normas attiecībā uz mantošanu, tad attiecīgo teritoriālo vienību, kuras tiesību normas ir piemērojamas, nosaka saskaņā ar minētās valsts iekšējām kolīziju normām.

2. Ja nav šādu iekšējo kolīziju normu:

a) jebkura atsauce uz 1. punktā minētās valsts tiesību aktiem, lai noteiktu tiesību aktus, kas piemērojami saskaņā ar noteikumiem, kuros minēta mirušā pastāvīgā dzīvesvieta, iztulkojama kā atsauce uz tās teritoriālās vienības tiesību aktiem, kurā mirušajam bija pastāvīgā dzīvesvieta nāves brīdī;

▼B

b) jebkura atsauce uz 1. punktā minētās valsts tiesību aktiem, lai noteiktu tiesību aktus, kas piemērojami saskaņā ar noteikumiem, kuros minēta mirušā pilsonība, iztulko kā atsauci uz tās teritoriālās vienības tiesību aktiem, ar kuru mirušajam bija visciešākā saikne;

c) jebkura atsauce uz 1. punktā minētās valsts tiesību aktiem, lai noteiktu tiesību aktus, kas piemērojami saskaņā ar jebkādiem citiem noteikumiem, kuros kā piesaistes kritērijs minēti citi apstākļi, iztulkojama kā atsauce uz tās teritoriālās vienības tiesību aktiem, kurā atrodas attiecīgie apstākļi.

3. Neatkarīgi no 2. punkta jebkura atsauce uz 1. punktā minētās valsts tiesību aktiem, lai noteiktu attiecīgos tiesību aktus saskaņā ar 27. pantu, ja šajā valstī nav iekšējo kolīziju normu, iztulkojama kā atsauce uz tās teritoriālās vienības tiesību aktiem, ar kuru testatoram vai personām, uz kuru mantojumu attiecas mantojuma līgums, bija visciešākā saikne.

37. pants

Valstis ar vairāk nekā vienu tiesību sistēmu – tiesību normu kolīzijas attiecībā uz personu kategorijām

Attiecībā uz valsti, kurai ir divas vai vairāk tiesību sistēmas vai tiesību normu kopumi, kas saistībā ar mantošanu piemērojami atšķirīgām personu kategorijām, jebkura atsauce uz minētās valsts tiesību aktiem iztulkojama kā atsauce uz tiesību sistēmu vai tiesību normu kopumu, kuru nosaka saskaņā ar minētajā valstī spēkā esošajiem noteikumiem. Ja šādu noteikumu nav, piemēro to tiesību sistēmu vai tiesību normu kopumu, ar kuru mirušajam bija visciešākā saikne.

38. pants

Šīs regulas nepiemērošana iekšējām tiesību normu kolīzijām

Dalībvalstij, kuru veido vairākas teritoriālās vienības, kam ir katrai savas tiesību normas attiecībā uz mantošanu, nav pienākuma piemērot šo regulu tiesību normu kolīzijām, kas rodas tikai starp šādām vienībām.

IV NODAĻA

NOLĒMUMU ATZĪŠANA, IZPILDĀMĪBA UN IZPILDE

39. pants

Atzīšana

1. Dalībvalstī pieņemtu nolēmumu bez kādas īpašas procedūras atzīst pārējās dalībvalstīs.

2. Jebkura ieinteresēta puse, kas nolēmuma atzīšanu izvirza par galveno jautājumu strīdā, saskaņā ar 45. līdz 58. pantā noteikto procedūru var iesniegt pieteikumu minētā nolēmuma atzīšanai.

▼B

3. Ja tiesvedības iznākums dalībvalsts tiesā ir atkarīgs no lēmuma par saistītu jautājumu attiecībā uz atzīšanu, tad minētā jautājuma izlemšana ir šīs tiesas jurisdikcijā.

40. pants

Neatzīšanas pamati

Nolēmumu neatzīst:

a) ja šāda atzīšana ir acīmredzami pretrunā tās dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai (*ordre public*), kurā prasa atzīšanu;

b) gadījumos, ja tas ir pieņemts aizmuguriski – ja atbildētājam netika laikus izsniegts dokuments, ar ko celta prasība, vai līdzvērtīgs dokuments, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību, izņemot gadījumu, ja atbildētājs nav sācis nolēmuma pārsūdzēšanas procedūru, kad viņam bija iespējams to darīt;

c) ja tas ir nesavienojams ar nolēmumu, kas dalībvalstī, kurā prasa atzīšanu, pieņemts tiesvedībā starp tām pašām pusēm;

d) ja tas ir nesavienojams ar agrāku nolēmumu, kas pieņemts tiesvedībā citā dalībvalstī vai kādā trešā valstī par to pašu pamatu un priekšmetu starp tām pašām pusēm, ar noteikumu, ka agrākais nolēmums atbilst nosacījumiem tā atzīšanai dalībvalstī, kurā prasa atzīšanu.

41. pants

Aizliegums pārskatīt pēc būtības

Dalībvalstī pieņemts nolēmums nekādos apstākļos nav pārskatāms pēc būtības.

42. pants

Atzīšanas tiesvedības apturēšana

Tiesa dalībvalstī, kurā prasa atzīt nolēmumu, kas pieņemts citā dalībvalstī, var apturēt tiesvedību, ja izcelsmes dalībvalstī nolēmums ir pārsūdzēts vispārējā kārtībā.

43. pants

Izpildāmība

Nolēmumi, kas pieņemti kādā dalībvalstī un ir izpildāmi minētajā valstī, ir izpildāmi citā dalībvalstī tad, kad pēc jebkuras ieinteresētās puses pieteikuma tie tajā ir pasludināti par izpildāmiem saskaņā ar procedūru, kas paredzēta 45. līdz 58. pantā.

44. pants

Domicila noteikšana

Lai 45. līdz 58. pantā paredzētās procedūras nolūkā noteiktu, vai personas domicils ir izpildes dalībvalstī, tiesa, kurā ir celta prasība, piemēro minētās dalībvalsts tiesību aktus.

▼B

45. pants

Vietējo tiesu jurisdikcija

1. Pieteikumu pasludināt izpildāmību iesniedz izpildes dalībvalsts tiesā vai kompetentajā iestādē, ko attiecīgā dalībvalsts paziņojusi Komisijai saskaņā ar 78. pantu.

2. Vietējo jurisdikciju nosaka, atsaucoties uz tās puses domicila vietu, attiecībā uz kuru prasa izpildi, vai arī uz izpildes vietu.

46. pants

Procedūra

1. Pieteikuma iesniegšanas procedūru reglamentē izpildes dalībvalsts tiesību akti.

2. Pieteikuma iesniedzējam izpildes valstī nav jābūt pasta adresei vai pilnvarotam pārstāvim.

3. Pieteikumam pievieno šādus dokumentus:

a) nolēmuma kopiju, kas atbilst autentiskuma noteikšanas nosacījumiem;

b) apliecinājumu, ko izdevusi izcelsmes dalībvalsts tiesa vai kompetentā iestāde, izmantojot veidlapu, kas izveidota saskaņā ar 81. panta 2. punktā minēto konsultēšanās procedūru, neskarot 47. pantu.

47. pants

Apliecinājuma neiesniegšana

1. Ja 46. panta 3. punkta b) apakšpunktā minētais apliecinājums netiek iesniegts, tiesa vai kompetentā iestāde var noteikt termiņu tā iesniegšanai vai pieņemt līdzvērtīgu dokumentu, vai, ja tā uzskata informāciju par pietiekamu, neprasīt iesniegt apliecinājumu.

2. Pēc tiesas vai kompetentās iestādes pieprasījuma iesniedz dokumentu tulkojumus. Tulkojumus veic persona, kas ir kvalificēta veikt tulkojumus kādā no dalībvalstīm.

48. pants

Izpildāmības pasludināšana

Nolēmumu pasludina par izpildāmu, tiklīdz ir izpildītas 46. pantā minētās formalitātes, neveicot pārbaudi saskaņā ar 40. pantu. Puse, attiecībā uz kuru prasa izpildi, šajā tiesvedības stadijā nav tiesīga iesniegt nekādus paskaidrojumus pieteikuma sakarā.

▼B

49. pants

Nolēmuma paziņošana par pieteikumu pasludināt izpildāmību

1. Nolēmumu par pieteikumu pasludināt izpildāmību tūlīt dara zināmu pieteikuma iesniedzējam saskaņā ar kārtību, kāda noteikta izpildes dalībvalsts tiesību aktos.

2. Nolēmumu par izpildāmības pasludināšanu izsniedz pusei, attiecībā uz kuru prasa izpildi, pievienojot nolēmumu, ja tas minētajai pusei jau nav izsniegts.

50. pants

Nolēmuma par pieteikumu pasludināt izpildāmību pārsūdzība

1. Jebkura puse var pārsūdzēt nolēmumu par pieteikumu pasludināt izpildāmību.

2. Pārsūdzību iesniedz tiesā, ko attiecīgā dalībvalsts ir paziņojusi Komisijai saskaņā ar 78. pantu.

3. Pārsūdzību izskata saskaņā ar normām, kas reglamentē procesuālo kārtību strīdus lietās.

4. Ja puse, attiecībā uz kuru prasa izpildi, neierodas apelācijas instances tiesā tiesvedībā saistībā ar pieteikuma iesniedzēja ierosinātu pārsūdzību, piemēro 16. pantu, pat ja pusei, attiecībā uz kuru prasa izpildi, nav domicila nevienā no dalībvalstīm.

5. Pārsūdzību par izpildāmības pasludināšanu iesniedz 30 dienu laikā pēc lēmuma par izpildāmības pasludināšanu izsniegšanas. Ja pusei, pret kuru prasa izpildi, domicils ir dalībvalstī, kas nav dalībvalsts, kurā pasludināta izpildāmība, tad pārsūdzības termiņš ir 60 dienas, un to sāk skaitīt no dienas, kad lēmums par izpildāmības pasludināšanu izsniegts vai nu personiski, vai ir saņemts tās dzīvesvietā. Termiņu nevar pagarināt attāluma dēļ.

51. pants

Nolēmuma par pārsūdzību apstrīdēšanas procedūra

Nolēmumu par pārsūdzību var apstrīdēt tikai saskaņā ar procedūru, ko attiecīgā dalībvalsts ir paziņojusi Komisijai saskaņā ar 78. pantu.

52. pants

Izpildāmības pasludināšanas atteikums vai atsaukšana

Tiesa, kurā pārsūdzība ir iesniegta saskaņā ar 50. vai 51. pantu, atsakās pasludināt izpildāmību vai atceļ to, pamatojoties vienīgi uz kādu no 40. pantā noteiktajiem pamatiem. Nolēmumu tā pieņem nekavējoties.

▼B

53. pants

Tiesvedības apturēšana

Tiesa, kurā pārsūdzība iesniegta saskaņā ar 50. vai 51. pantu, pēc tās puses pieteikuma, attiecībā uz kuru prasa izpildi, aptur tiesvedību, ja nolēmuma izpildāmība pārsūdzības dēļ ir apturēta izcelsmes dalībvalstī.

54. pants

Pagaidu pasākumi, tostarp aizsardzības pasākumi

1. Ja nolēmums jāatzīst saskaņā ar šo nodaļu, nekas neliedz pieteikuma iesniedzējam izmantot pagaidu pasākumus, tostarp aizsardzības pasākumus, saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību aktiem, neprasot izpildāmības pasludināšanu saskaņā ar 48. pantu.

2. Izpildāmības pasludināšana dod likumīgas tiesības veikt jebkādus aizsardzības pasākumus.

3. Termiņā, kas saskaņā ar 50. panta 5. punktu noteikts izpildāmības pasludināšanas pārsūdzībai, un līdz jebkuras šādas pārsūdzības izlemšanai pret tās puses īpašumu, attiecībā uz kuru prasa izpildi, nevar veikt nekādus izpildes pasākumus, izņemot aizsardzības pasākumus.

55. pants

Daļēja izpildāmība

1. Ja nolēmums ir pieņemts par vairākām lietām un ja izpildāmību nav iespējams pasludināt attiecībā uz visām lietām, tiesa vai kompetentā iestāde to pasludina attiecībā uz vienu vai vairākām lietām.

2. Pieteikuma iesniedzējs var prasīt pasludināt izpildāmību attiecībā uz kādām atsevišķām nolēmuma daļām.

56. pants

Juridiskā palīdzība

Pieteikuma iesniedzējs, kurš izcelsmes dalībvalstī ir saņēmis pilnīgu vai daļēju juridisko palīdzību vai atbrīvojumu no izmaksām vai izdevumiem, jebkurā izpildāmības pasludināšanas tiesvedībā ir tiesīgs saņemt visplašāko juridisko palīdzību vai visplašāko atbrīvojumu no izmaksām vai izdevumiem, kādu paredz izpildes dalībvalsts tiesību akti.

57. pants

Nodrošinājuma, garantiju vai ķīlas nepieprasīšana

No puses, kura vienā dalībvalstī prasa citā dalībvalstī pieņemta nolēmuma atzīšanu, izpildāmību vai izpildi, neprasa nekāda veida nodrošinājumu, garantiju vai ķīlu tā iemesla dēļ, ka šī puse ir ārvalstnieks vai ka tai izpildes dalībvalstī nav domicila vai dzīvesvietas.

▼B

58. pants

Maksas, nodokļa vai nodevas neesamība

Tiesvedībā par izpildāmības pasludināšanu izpildes dalībvalstī nevar uzlikt nekādu maksu, nodokli vai nodevu, ko aprēķina, pamatojoties uz attiecīgās lietas vērtību.

V NODAĻA

PUBLISKI AKTI UN TIESAS IZLĪGUMI

59. pants

Publisku aktu akceptēšana

1. Kādā dalībvalstī sastādītam publiskam aktam citā dalībvalstī ir tāds pats pierādījuma spēks, kāds tam ir izcelsmes dalībvalstī, vai vistuvāk pielīdzināmais spēks – ar noteikumu, ka tas nav acīmredzami pretrunā attiecīgās dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai (*ordre public*).

Persona, kas publisku aktu vēlas izmantot citā dalībvalstī, var lūgt, lai iestāde, kas izcelsmes dalībvalstī sastāda publisko aktu, aizpilda veidlapu, kas izveidota saskaņā ar 81. panta 2. punktā minēto konsultēšanās procedūru, aprakstot publiskā akta pierādījuma spēku, kas tam ir izcelsmes dalībvalstī.

2. Publiska akta autentiskumu apstrīd izcelsmes dalībvalsts tiesās, un par to lemj atbilstīgi minētās valsts tiesību aktiem. Publiskam aktam, kas tiek apstrīdēts, nav nekāda pierādījuma spēka citā dalībvalstī, kamēr apstrīdēšana nav izskatīta kompetentajā tiesā.

3. Publiskajā aktā reģistrētus juridiskus aktus vai tiesiskās attiecības apstrīd tiesās, kurām ir jurisdikcija saskaņā ar šo regulu, un par to lemj saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem atbilstīgi III nodaļai. Publiskam aktam, kas tiek apstrīdēts, nav nekāda pierādījuma spēka attiecībā uz apstrīdēto jautājumu nevienā citā dalībvalstī, izņemot izcelsmes dalībvalsti, kamēr apstrīdēšana nav izskatīta kompetentajā tiesā.

4. Ja tiesvedības iznākums kādas dalībvalsts tiesā ir atkarīgs no lēmuma par saistītu jautājumu attiecībā uz publiskā aktā reģistrētiem juridiskiem aktiem vai tiesiskām attiecībām mantošanas lietā, tad minētā jautājuma izlemšana ir šīs tiesas jurisdikcijā.

60. pants

Publisku aktu izpildāmība

1. Publisks akts, kas ir izpildāms izcelsmes dalībvalstī, pēc jebkuras ieinteresētās puses pieteikuma tiek pasludināts par izpildāmu citā dalībvalstī saskaņā ar 45. līdz 58. pantā paredzēto procedūru.

2. Regulas 46. panta 3. punkta b) apakšpunkta nozīmē iestāde, kas sastādījusi publisko aktu, pēc jebkuras ieinteresētās puses pieteikuma izdod apliecinājumu, izmantojot veidlapu, kas izveidota saskaņā ar 81. panta 2. punktā minēto konsultēšanās procedūru.

▼B

3. Tiesa, kurā ir iesniegta pārsūdzība saskaņā ar 50. vai 51. pantu, atsaka vai atsauc izpildāmības pasludināšanu tikai tad, ja publiskā akta izpilde ir acīmredzami pretrunā izpildes dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai (*ordre public*).

61. pants

Tiesas izlīgumu izpildāmība

1. Tiesas izlīgumi, kuri ir izpildāmi izcelsmes dalībvalstī, pēc jebkuras ieinteresētās puses pieteikuma tiek pasludināti par izpildāmiem citā dalībvalstī saskaņā ar 45. līdz 58. pantā paredzēto procedūru.

2. Regulas 46. panta 3. punkta b) apakšpunkta nozīmē tiesa, kura apstiprinājusi izlīgumu vai kurā tas noslēgts, pēc jebkuras ieinteresētās puses pieteikuma izdod apliecinājumu, izmantojot veidlapu, kas izveidota saskaņā ar 81. panta 2. punktā minēto konsultēšanās procedūru.

3. Tiesa, kurā ir iesniegta pārsūdzība saskaņā ar 50. vai 51. pantu, atsaka vai atsauc izpildāmības pasludināšanu tikai tad, ja tiesas izlīguma izpilde ir acīmredzami pretrunā izpildes dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai (*ordre public*).

VI NODAĻA

EIROPAS MANTOŠANAS APLIECĪBA

62. pants

Eiropas mantošanas apliecības izveide

1. Ar šo regulu tiek izveidota Eiropas mantošanas apliecība (turpmāk "apliecība"), ko izdod izmantošanai citā dalībvalstī un kam ir 69. pantā uzskaitītās sekas.

2. Apliecības izmantošana nav obligāta.

3. Apliecība neaizstāj dalībvalstīs līdzīgam nolūkam izmantotus iekšējus dokumentus. Tomēr no brīža, kad apliecība ir izdota izmantošanai citā dalībvalstī, tai ir 69. pantā uzskaitītās sekas arī tajā dalībvalstī, kuras iestādes to ir izdevušas saskaņā ar šo nodaļu.

63. pants

Apliecības mērķis

1. Apliecību paredzēts izmantot mantiniekiem, legātāriem, kam ir tiešas mantošanas tiesības, un testamentu izpildītājiem vai mantojumu pārvaldniekiem, kam citā dalībvalstī jāatsaucas uz savu statusu vai attiecīgi jāīsteno savas tiesības kā mantiniekiem vai legātāriem un/vai savas pilnvaras kā testamentu izpildītājiem vai mantojuma pārvaldniekiem.

2. Jo īpaši apliecību var izmantot, lai apliecinātu vienu vai vairākus no turpmāk minētajiem apstākļiem:

a) katra apliecībā minētā mantinieka vai – atkarībā no gadījuma – legātāra statusu un/vai tiesības un to attiecīgās mantojuma daļas;

▼B

b) konkrētas mantas vai konkrētu mantu, kas veido daļu no mantojuma, piešķiršanu mantiniekam(-iem) vai – atkarībā no gadījuma – legātāram(-iem), kas minēts(-i) apliecībā;

c) apliecībā minētās personas pilnvaras izpildīt testamentu vai pārvaldīt mantojumu.

64. pants

Kompetence izdot apliecību

Apliecību izdod dalībvalstī, kuras tiesām ir jurisdikcija saskaņā ar 4. pantu, 7. pantu, 10. pantu vai 11. pantu. Izdevējiestāde ir:

a) tiesa, kā definēts 3. panta 2. punktā; vai

b) cita iestāde, kuras kompetencē saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir nodarboties ar mantojuma lietām.

65. pants

Apliecības pieteikums

1. Apliecību izdod pēc jebkuras 63. panta 1. punktā minētās personas pieteikuma (turpmāk "pieteikuma iesniedzējs").

2. Lai iesniegtu pieteikumu, pieteikuma iesniedzējs var izmantot veidlapu, kas izveidota saskaņā ar 81. panta 2. punktā minēto konsultēšanās procedūru.

3. Pieteikumā iekļauj turpmāk norādīto informāciju, ciktāl šāda informācija pieteikuma iesniedzējam ir zināma un ir vajadzīga, lai izdevējiestāde varētu apliecināt apstākļus, kuriem pieteikuma iesniedzējs vēlas apliecinājumu, un tam pievieno visus attiecīgos dokumentus, kas var būt vai nu oriģināli, vai kopijas, kuras atbilst vajadzīgajiem autentiskuma noteikšanas nosacījumiem, neskarot 66. panta 2. punktu:

a) ziņas par mirušo: uzvārds (attiecīgā gadījumā – uzvārds dzimšanas brīdī), vārds(-i), dzimums, dzimšanas datums un vieta, ģimenes stāvoklis, pilsonība, personas kods (attiecīgā gadījumā), adrese nāves brīdī, miršanas datums un vieta;

b) ziņas par pieteikuma iesniedzēju: uzvārds (attiecīgā gadījumā – uzvārds dzimšanas brīdī), vārds(-i), dzimums, dzimšanas datums un vieta, ģimenes stāvoklis, pilsonība, personas kods (attiecīgā gadījumā), adrese un saistība ar mirušo, ja tāda ir;

c) ziņas par pieteikuma iesniedzēja pārstāvi, ja tāds ir: uzvārds (attiecīgā gadījumā – uzvārds dzimšanas brīdī), vārds(-i), adrese un pārstāvības pilnvaras;

d) ziņas par mirušā laulāto vai partneri un, ja tādi bijuši, par bijušo(-ajiem/-ajām) laulāto(-ajiem/-ajām) vai bijušo(-ajiem) partneri(-iem): uzvārds (attiecīgā gadījumā – uzvārds dzimšanas brīdī), vārds(-i), dzimums, dzimšanas datums un vieta, ģimenes stāvoklis, pilsonība, personas kods (attiecīgā gadījumā) un adrese;

▼B

e) ziņas par citiem iespējamiem labuma guvējiem saskaņā ar pēdējās gribas rīkojumu un/vai pēc likuma: uzvārds un vārds(-i) vai organizācijas nosaukums, personas kods (attiecīgā gadījumā) un adrese;

f) nolūks, kādā apliecība vajadzīga saskaņā ar 63. pantu;

g) attiecīgā gadījumā tās tiesas vai citas kompetentās iestādes adrese, kura nodarbojas vai ir nodarbojusies ar attiecīgo mantošanas lietu;

h) apstākļi, ar kuriem pieteikuma iesniedzējs atkarībā no gadījuma pamato viņa iespējamās tiesības uz mantojuma īpašumu kā labuma guvējs un/vai viņa tiesības izpildīt mirušā testamentu, un/vai tiesības pārvaldīt mirušā atstāto mantojumu;

i) norāde par to, vai mirušais ir taisījis pēdējās gribas rīkojumu; ja nav pievienots ne oriģināls, ne kopija – norāde par oriģināla atrašanās vietu;

j) norāde par to, vai mirušais ir noslēdzis laulības līgumu vai līgumu par attiecībām, kuras var būt pielīdzināmas laulībai; ja nav pievienots ne līguma oriģināls, ne kopija – norāde par oriģināla atrašanās vietu;

k) norāde par to, vai kāds no labuma guvējiem ir nācis klajā ar paziņojumu par mantojuma pieņemšanu vai atraidīšanu;

l) deklarācija, kurā apstiprināts, ka, cik vien pieteikuma iesniedzējam zināms, apliecināmie apstākļi nav apstrīdēti;

m) jebkāda cita informācija, ko pieteikuma iesniedzējs uzskata par lietderīgu apliecības izdošanai.

66. pants

Pieteikuma izskatīšana

1. Saņemot pieteikumu, izdevējiestāde pārbauda informāciju un paziņojumus, kā arī dokumentus un citus pieteikuma iesniedzēja iesniegtos pierādījumus. Tā pēc savas iniciatīvas, ja tā ir noteikts vai atļauts tās tiesību aktos, izdara pieprasījumus, kas nepieciešami minētajai pārbaudei, vai lūdz pieteikuma iesniedzēju sniegt jebkādus citus pierādījumus, ko tā uzskata par nepieciešamiem.

2. Ja pieteikuma iesniedzējs nav spējis iesniegt attiecīgo dokumentu kopijas, kas atbilst autentiskuma noteikšanas nosacījumiem, izdevējiestāde var izlemt pieņemt citus pierādījumu veidus.

3. Ja tā noteikts tās tiesību aktos un ievērojot tajos paredzētos nosacījumus, izdevējiestāde var prasīt, lai deklarācijas apliecinātu ar zvērestu vai ar svinīgu solījumu zvēresta vietā.

4. Izdevējiestāde veic visus vajadzīgos pasākumus, lai informētu labuma guvējus par pieteikumu apliecības saņemšanai. Ja tas vajadzīgs apliecināmo apstākļu noskaidrošanai, tā uzklausa jebkuru iesaistīto personu un jebkuru izpildītāju vai pārvaldnieku un nāk klajā ar publiskiem paziņojumiem, kuru mērķis ir dot iespēju citiem iespējamiem labuma guvējiem pieteikt savas tiesības.

▼B

5. Šī panta nozīmē dalībvalsts kompetentā iestāde pēc pieprasījuma citas dalībvalsts izdevējiestādei sniedz informāciju, kas jo īpaši ir tās zemes reģistros, civilstāvokļa reģistros un reģistros, kuros reģistrēti dokumenti un fakti, kas ir svarīgi attiecībā uz mirušā mantojumu vai laulības mantisko attiecību regulējumam, vai līdzvērtīgam mantisko attiecību regulējumam, ja minētā kompetentā iestāde saskaņā ar valsts tiesību aktiem būtu pilnvarota šādu informāciju sniegt citai savas valsts iestādei.

67. pants

Apliecības izdošana

1. Izdevējiestāde saskaņā ar šajā nodaļā izklāstīto procedūru nekavējoties izdod apliecību, kad saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem vai saskaņā ar jebkādiem citiem tiesību aktiem, ko piemēro konkrētiem apstākļiem, ir konstatēti apliecināmie apstākļi. Tā izmanto veidlapu, kas izveidota saskaņā ar 81. panta 2. punktā minēto konsultēšanās procedūru.

Izdevējiestāde neizdod apliecību, jo īpaši, ja:

a) apliecināmie apstākļi tiek apstrīdēti; vai

b) apliecība neatbilstu nolēmumam, kas attiecas uz tiem pašiem apstākļiem.

2. Izdevējiestāde veic visus vajadzīgos pasākumus, lai labuma guvējus informētu par apliecības izdošanu.

68. pants

Apliecības saturs

Apliecībā ietver šādu informāciju, ciktāl, tas ir vajadzīgs mērķim, kuram to izdod:

a) izdevējiestādes nosaukums un adrese;

b) lietas atsauces numurs;

c) apstākļi, pamatojoties uz kuriem izdevējiestāde uzskata, ka ir kompetenta izsniegt apliecību;

d) izdošanas datums;

e) ziņas par pieteikuma iesniedzēju: uzvārds (attiecīgā gadījumā – uzvārds dzimšanas brīdī), vārds(-i), dzimums, dzimšanas datums un vieta, ģimenes stāvoklis, pilsonība, personas kods (attiecīgā gadījumā), adrese un saistība ar mirušo, ja tāda ir;

f) ziņas par mirušo: uzvārds (attiecīgā gadījumā – uzvārds dzimšanas brīdī), vārds(-i), dzimums, dzimšanas datums un vieta, ģimenes stāvoklis, pilsonība, personas kods (attiecīgā gadījumā), adrese nāves brīdī, miršanas datums un vieta;

g) ziņas par labuma guvējiem: uzvārds (attiecīgā gadījumā – uzvārds dzimšanas brīdī), vārds(-i) un personas kods (attiecīgā gadījumā);

▼B

h) informācija par mirušā noslēgto laulības līgumu vai – attiecīgā gadījumā – par mirušā noslēgto līgumu par attiecībām, kuras saskaņā ar šādām attiecībām piemērojamiem tiesību aktiem uzskata par pielīdzināmām laulībai, un informācija par laulības mantiskajām attiecībām vai līdzvērtīgām mantiskajām attiecībām;

i) mantošanai piemērojamie tiesību akti un apstākļi, pamatojoties uz kuriem šie tiesību akti ir noteikti;

j) informācija par to, vai mantošana ir likumiska vai testamentāra, tostarp informācija par apstākļiem, no kuriem izriet mantinieku, legātāru, testamentu izpildītāju vai mantojuma pārvaldnieku tiesības un/vai pilnvaras;

k) attiecīgā gadījumā, informācija attiecībā uz katru labuma guvēju par mantojuma pieņemšanas vai atraidīšanas veidu;

l) katra mantinieka daļa un attiecīgā gadījumā tiesību un/vai mantas saraksts, kas pienākas katram konkrētam mantiniekam;

m) tiesību un/vai mantas saraksts, kas pienākas katram konkrētam legātāram;

n) mantinieka(-u) un attiecīgā gadījumā legātāra(-u) tiesību ierobežojumi saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem un/vai saskaņā ar pēdējās gribas rīkojumu;

o) testamenta izpildītāju un/vai mantojuma pārvaldnieka pilnvaras un minēto pilnvaru ierobežojumi saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem un/vai saskaņā ar pēdējās gribas rīkojumu.

69. pants

Apliecības spēks

1. Apliecība bez kādas īpašas procedūras ir spēkā visās dalībvalstīs.

2. Tiek pieņemts, ka apliecībā precīzi uzrādīti apstākļi, kuri konstatēti saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem vai saskaņā ar jebkādiem citiem tiesību aktiem, ko piemēro konkrētiem apstākļiem. Tiek uzskatīts, ka personai, kura apliecībā minēta kā mantinieks, legātārs, testamenta izpildītājs vai mantojuma pārvaldnieks, ir apliecībā minētais statuss un/vai ir tiesības vai pilnvaras, kas norādītas apliecībā, bez nekādiem citiem nosacījumiem un/vai ierobežojumiem, kas saistīti ar minētajām tiesībām vai pilnvarām, kā vien tie, kas norādīti apliecībā.

3. Tiek uzskatīts, ka jebkura persona, kura, rīkojoties uz apliecībā apstiprinātās informācijas pamata, veic maksājumus vai nodod īpašumu personai, kas apliecībā minēta kā tāda, kura ir pilnvarota pieņemt maksājumu vai īpašumu, ir veikusi darījumu ar personu, kas ir pilnvarota pieņemt maksājumu vai īpašumu, izņemot, ja tā zina, ka apliecības saturs neatbilst patiesībai, vai ja tā par to nezina rupjas nolaidības dēļ.

4. Ja persona, kas apliecībā minēta kā tāda, kas ir pilnvarota atsavināt mantojamo īpašumu, šādu īpašumu atsavina citas personas labā, uzskata, ka minētā cita persona, ja tā rīkojas uz apliecībā apstiprinātās informācijas pamata, ir veikusi darījumu ar personu, kura ir pilnvarota atsavināt attiecīgo īpašumu, izņemot, ja tā zina, ka apliecības saturs neatbilst patiesībai, vai ja tā par to nezina rupjas nolaidības dēļ.

▼B

5. Apliecība ir derīgs dokuments, lai mantojamo īpašumu reģistrētu attiecīgajā dalībvalsts reģistrā, neskarot 1. panta 2. punkta k) un l) apakšpunktu.

70. pants

Apliecības apliecinātas kopijas

1. Izdevējiestāde patur apliecības oriģinālu un izsniedz vienu vai vairākas apliecinātas kopijas pieteikuma iesniedzējam un jebkurai citai personai, kas uzrāda likumīgu interesi.

2. Izdevējiestāde 71. panta 3. punkta un 73. panta 2. punkta vajadzībām glabā to personu sarakstu, kurām saskaņā ar 1. punktu ir izsniegtas apliecinātas kopijas.

3. Izsniegtās apliecinātās kopijas ir derīgas ierobežotā sešu mēnešu laikposmā, kas apliecinātajā kopijā norādāms kā derīguma termiņa beigu datums. Izņēmuma gadījumos, kas pienācīgi pamatoti, izdevējiestāde var atkāpjoties izlemt, ka derīguma termiņš ir garāks. Kad ir beidzies šis laikposms, jebkurai personai, kuras rīcībā ir apliecināta kopija, lai apliecību varētu izmantot 63. pantā norādītajiem mērķiem, ir jāpiesakās apliecinātās kopijas derīguma termiņa pagarinājumam vai jāpieprasa no izdevējiestādes jauna apliecināta kopija.

71. pants

Apliecības labošana, grozīšana vai atsaukšana

1. Pārrakstīšanās kļūdas gadījumā izdevējiestāde pēc jebkuras personas lūguma, kura uzrāda likumīgu interesi, vai pēc pašas iniciatīvas izdara apliecībā labojumu.

2. Izdevējiestāde pēc jebkuras personas lūguma, kura uzrāda likumīgu interesi, vai, ja tas iespējams saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, pēc pašas iniciatīvas groza vai atsauc apliecību, ja ir konstatēts, ka apliecība vai atsevišķi tajā minētie apstākļi neatbilst patiesībai.

3. Par visiem apliecības labojumiem un grozījumiem vai tās atsaukšanu izdevējiestāde nekavējoties informē visas personas, kam saskaņā ar 70. panta 1. punktu izsniegtas apliecības apliecinātas kopijas.

72. pants

Pārsūdzības procedūras

1. Izdevējiestādes lēmumus, ko tā pieņēmusi saskaņā ar 67. pantu, var apstrīdēt jebkura persona, kura ir tiesīga iesniegt pieteikumu apliecības saņemšanai.

Izdevējiestādes lēmumus, ko tā pieņēmusi saskaņā ar 71. pantu un 73. panta 1. punkta a) apakšpunktu, var apstrīdēt jebkura persona, kas uzrāda likumīgu interesi.

Pārsūdzību iesniedz izdevējiestādes dalībvalsts tiesu iestādē saskaņā ar minētās valsts tiesību aktiem.

2. Ja 1. punktā minētās pārsūdzības rezultātā tiek konstatēts, ka izsniegtā apliecība neatbilst patiesībai, kompetentā tiesu iestāde labo, groza vai atsauc apliecību vai nodrošina, ka to labo, groza vai atsauc izdevējiestāde.

▼B

Ja 1. punktā minētās pārsūdzības rezultātā tiek konstatēts, ka atteikums izdot apliecību bijis nepamatots, kompetentā tiesu iestāde izdod apliecību vai nodrošina, ka izdevējiestāde atkārtoti izvērtē lietu un pieņem jaunu lēmumu.

73. pants

Apliecības spēka apturēšana

1. Apliecības spēku var apturēt:

a) izdevējiestāde – pēc jebkuras personas lūguma, kura uzrāda likumīgu interesi, kamēr apliecība netiek grozīta vai atsaukta saskaņā ar 71. pantu; vai

b) tiesu iestāde – pēc jebkuras personas lūguma, kura ir tiesīga apstrīdēt lēmumu, ko izdevējiestāde pieņēmusi saskaņā ar 72. pantu, kamēr šāda pārsūdzība nav izskatīta.

2. Izdevējiestāde vai – attiecīgā gadījumā – tiesu iestāde par to, ka apturēts apliecības spēks, nekavējoties informē visas personas, kam saskaņā ar 70. panta 1. punktu izsniegtas apliecības apliecinātas kopijas.

Kamēr apliecības spēks ir apturēts, nevar izsniegt apliecības jaunas apliecinātas kopijas.

VII NODAĻA

VISPĀRĪGI UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

74. pants

Legalizācija un citas līdzīgas formalitātes

Attiecībā uz dalībvalstī izdotiem dokumentiem šīs regulas sakarā neprasa veikt legalizāciju vai citas līdzīgas formalitātes.

75. pants

Saistība ar pastāvošām starptautiskām konvencijām

1. Šī regula neskar tādu starptautisko konvenciju piemērošanu, kuru puses šīs regulas pieņemšanas laikā ir viena vai vairākas dalībvalstis un kuras skar jautājumus, uz ko attiecas šī regula.

Jo īpaši tās dalībvalstis, kuras ir līgumslēdzējas puses 1961. gada 5. oktobra Hāgas konvencijai par tādu tiesību normu kolīziju, kuras attiecas uz testamentu formu, turpina piemērot minētās konvencijas noteikumus, nevis šīs regulas 27. pantu attiecībā uz testamentu un savstarpējo testamentu spēkā esamību pēc formas.

2. Neatkarīgi no 1. punkta attiecībās starp dalībvalstīm šai regulai ir prioritāte pār konvencijām, kas noslēgtas tikai starp divām vai vairākām dalībvalstīm, ciktāl šādas konvencijas attiecas uz jautājumiem, ko reglamentē šī regula.

▼B

3. Šī regula neliedz dalībvalstīm, kas ir konvencijas puses, piemērot 1934. gada 19. novembra Konvenciju starp Dāniju, Islandi, Norvēģiju, Somiju un Zviedriju, kurā iekļauti starptautisko privāttiesību noteikumi par mantošanu, testamentiem un mantojumu pārvaldīšanu, kas pārskatīta ar 2012. gada 1. jūnija starpvaldību nolīgumu starp minētajām valstīm, ciktāl tā paredz:

a) noteikumus par mantojuma pārvaldīšanas procesuālajiem aspektiem, kā definēts konvencijā, un palīdzību, ko šajā ziņā sniedz to valstu iestādes, kas ir konvencijas līgumslēdzējas puses; un

b) vienkāršotu un paātrinātu kārtību, lai atzītu un izpildītu nolēmumus mantošanas lietās.

76. pants

Saistība ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1346/2000

Šī regula neskar Padomes Regulas (EK) Nr. 1346/2000 (2000. gada 29. maijs) par maksātnespējas procedūrām ([1]) piemērošanu.

77. pants

Publiski pieejama informācija

Lai informāciju darītu pieejamu sabiedrībai, dalībvalstis, izmantojot Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu civillietās un komerclietās, Komisijai sniedz īsu kopsavilkumu par saviem tiesību aktiem un procedūrām, kas attiecas uz mantošanu, tostarp informāciju par to, kāda veida iestādei ir kompetence mantošanas lietās, un informāciju par to, kāda veida iestādei ir kompetence pieņemt paziņojumus par mantojuma, legāta vai neatņemamās daļas pieņemšanu vai atraidīšanu.

Dalībvalstis arī sniedz faktu lapas, kurās uzskaitīti visi dokumenti un/vai informācija, kas parasti vajadzīgi tāda nekustamā īpašuma reģistrācijai, kurš atrodas to teritorijā.

Dalībvalstis pastāvīgi atjaunina šo informāciju.

78. pants

Kontaktinformācija un procedūras

1. ►C2 Dalībvalstis līdz 2014. gada 16. novembrim paziņo Komisijai: ◄

a) to tiesu vai iestāžu nosaukumus un kontaktinformāciju, kurām ir kompetence izskatīt pieteikumus par izpildāmības pasludināšanu saskaņā ar 45. panta 1. punktu un pārsūdzības par nolēmumiem attiecībā uz šādiem pieteikumiem saskaņā ar 50. panta 2. punktu;

b) par pārsūdzību pieņemta nolēmuma apstrīdēšanas procedūras, kas minētas 51. pantā;

([1]) OV L 160, 30.6.2000., 1. lpp.

▼B

c) attiecīgu informāciju par iestādēm, kuru kompetencē ir izdot apliecību saskaņā ar 64. pantu; un

d) pārsūdzības procedūras, kas minētas 72. pantā.

Dalībvalstis informē Komisiju par visām vēlākām izmaiņām minētajā informācijā.

2. Komisija saskaņā ar 1. punktu paziņoto informāciju publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, izņemot 1. punkta a) apakšpunktā minēto tiesu un iestāžu adreses un citu kontaktinformāciju.

3. Komisija dara publiski pieejamu visu saskaņā ar 1. punktu sniegto informāciju, izmantojot jebkādus citus piemērotus līdzekļus, jo īpaši Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu civillietās un komerclietās.

79. pants

Regulas 3. panta 2. punktā minētās informācijas noteikšana un turpmāka grozīšana

1. Komisija, pamatojoties uz dalībvalstu paziņojumiem, izveido pārējo iestāžu un tiesību speciālistu sarakstu, kuri minēti 3. panta 2. punktā.

2. Dalībvalstis ziņo Komisijai par visām turpmākām izmaiņām attiecībā uz informāciju, kas ir minētajā sarakstā. Komisija attiecīgi groza šo sarakstu.

3. Komisija sarakstu un visus tā turpmākos grozījumus publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. Komisija dara publiski pieejamu visu saskaņā ar 1. un 2. punktu sniegto informāciju, izmantojot jebkādus citus piemērotus līdzekļus, jo īpaši Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu civillietās un komerclietās.

80. pants

Regulas 46., 59., 60., 61., 65. un 67. pantā minēto apliecinājumu un veidlapu izveidošana un turpmāka grozīšana

Komisija pieņem īstenošanas aktus, ar ko izveido un pēc tam groza apliecinājumus un veidlapas, kas minētas 46., 59., 60., 61., 65. un 67. pantā. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 81. panta 2. punktā minēto konsultēšanās procedūru.

81. pants

Komitejas procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 4. pantu.

▼B

82. pants

Pārskatīšana

Komisija līdz 2025. gada 18. augusts iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai pārskatu par šīs regulas piemērošanu, tostarp arī novērtējumu par visām praktiska rakstura problēmām, ar ko nācies saskarties saistībā ar paralēlām ārpustiesas vienošanās mantošanas lietās dažādās dalībvalstīs vai ārpustiesas vienošanos vienā dalībvalstī, kas veikta paralēli nolēmumam tiesā kādā citā dalībvalstī. Šim ziņojumam vajadzības gadījumā pievieno priekšlikumus par grozījumiem.

83. pants

Pārejas noteikumi

1. Šo regulu piemēro tādu personu mantojumam, kuras mirst 2015. gada 17. augusts vai vēlāk.

2. Ja mirušais savam atstātajam mantojumam piemērojamos tiesību aktus bija izvēlējies pirms 2015. gada 17. augusts, minētā izvēle ir spēkā, ja tā atbilst nosacījumiem, kas izklāstīti III nodaļā, vai ja tā ir spēkā, piemērojot starptautisko privāttiesību normas, kas izvēles izdarīšanas brīdī bija spēkā valstī, kurā mirušajam bija pastāvīgā dzīvesvieta, vai jebkurā no valstīm, kuras pilsonība tam bija.

3. Pēdējās gribas rīkojums, kas taisīts pirms 2015. gada 17. augusts, ir pieļaujams un ir spēkā pēc būtības un attiecībā uz formu, ja tas atbilst nosacījumiem, kas izklāstīti III nodaļā, vai ja tas ir pieļaujams un ir spēkā pēc būtības un attiecībā uz formu, piemērojot starptautisko privāttiesību normas, kas pēdējās gribas rīkojuma taisīšanas brīdī bija spēkā valstī, kurā mirušajam bija pastāvīgā dzīvesvieta, vai jebkurā no valstīm, kuras pilsonība tam bija.

4. Ja pēdējās gribas rīkojums ir taisīts pirms 2015. gada 17. augusts saskaņā ar tiesību aktiem, kurus mirušais būtu varējis izvēlēties saskaņā ar šo regulu, uzskata, ka minētie tiesību akti ir izvēlēti par mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem.

84. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2015. gada 17. augusts, ►C1 izņemot 77. un 78. pantu, ko piemēro no 2014. gada 16. novembra, ◄ un 79., 80. un 81. pantu, ko piemēro no 2012. gada 5 jūlija.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama dalībvalstīs saskaņā ar Līgumiem.